

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα	Σελίδα
	<i>I Ανακοινώσεις</i>	
	Επιτροπή	
97/C 372/01	Ecu	1
97/C 372/02	Κατάλογος των εγγράφων που διαβίβασε η Επιτροπή στο Συμβούλιο κατά την περίοδο από 24 έως 28. 11. 1997	2
97/C 372/03	Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (!)	5
97/C 372/04	Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (!)	13
97/C 372/05	Γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για τις συγκεντρώσεις που διατυπώθηκε κατά την 45η συνεδρίαση της 9ης Απριλίου 1997 όσον αφορά προσχέδιο απόφασης για την υπόθεση IV/M.856 — British Telecom/MCI	16
97/C 372/06	Γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής συγκεντρώσεων που ελήφθη κατά την 47η συνεδρίασή της στις 4 Ιουλίου 1997 σχετικά με το προκαταρκτικό σχέδιο απόφασης για την υπόθεση IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas	17
97/C 372/07	Γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής συγκεντρώσεων κατά την 47η συνεδρίαση (συμπληρωματική σύνοδος) της 16ης Ιουλίου 1997 για τη σύνταξη προσχεδίου απόφασης στην υπόθεση IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas	18
97/C 372/08	Γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής συγκεντρώσεων κατά την 47η συνεδρίαση (συμπληρωματική σύνοδος) της 25ης Ιουλίου 1997 για τη σύνταξη προσχεδίου απόφασης στην υπόθεση IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas	18
97/C 372/09	Προηγούμενη κοινοποίηση συγκέντρωσης (Υπόθεση IV/M.1042 — Eastman Kodak/Sun Chemical) (!)	19

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα (συνέχεια)	Σελίδα
97/C 372/10	Μη διατύπωση αντιρρήσεων σε μια κοινοποιηθείσα συγκέντρωση (Υπόθεση IV/M.967 — KLM/AIR UK) ⁽¹⁾	20
<hr/>		
<i>II Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>		
Επιτροπή		
97/C 372/11	Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τον κατάλογο των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97 (Δανία)	21
<hr/>		
<i>III Πληροφορίες</i>		
Επιτροπή		
97/C 372/12	Πρόσκληση υποβολής προτάσεων (ΓΔ XXII/37/97) στο πλαίσιο του προγράμματος «Leonardo da Vinci»	23
97/C 372/13	Αποτελέσματα των δημοπρασιών (κοινοτική επισιτιστική δότηση)	39

I

(Ανακοινώσεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ecu (¹)

8 Δεκεμβρίου 1997

(97/C 372/01)

Ποσό σε εθνικό νόμισμα για μία μονάδα:

Φράγκο Βελγίου και Φράγκο Λουξεμβούργου	40,7751	Φινλανδικό μάρκο	5,97315
Δανική κορόνα	7,52728	Σουηδική κορόνα	8,63508
Γερμανικό μάρκο	1,97667	Λίρα στερλίνα	0,668928
Δραχμή	309,907	Δολάριο Ηνωμένων Πολιτειών	1,10614
Ισπανική πεσέτα	167,005	Δολάριο Καναδά	1,57282
Γαλλικό φράγκο	6,61538	Γιεν	144,517
Ιρλανδική λίρα	0,760077	Ελβετικό φράγκο	1,60224
Ιταλική λίρα	1934,96	Νορβηγική κορόνα	7,98080
Ολλανδικό φιορίνι	2,22743	Ισλανδική κορόνα	79,7859
Αυστριακό σελίνι	13,9075	Δολάριο Αυστραλίας	1,65293
Πορτογαλικό εσκούδο	201,793	Δολάριο Νέας Ζηλανδίας	1,84942
		Ραντ Νοτίου Αφρικής	5,38801

Η Επιτροπή έθεσε σε λειτουργία τέλεξ αυτόματης απάντησης που διαβιβάζει σε κάθε ενδιαφερόμενο, με απλή κλήση του τέλεξ, τις τιμές μετατροπής στα κυριότερα νομίσματα. Η υπηρεσία αυτή λειτουργεί κάθε μέρα από τις 3.30 μ.μ. μέχρι την επομένη στη 1 μ.μ.

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει να ενεργήσει κατά τον ακόλουθο τρόπο:

- να καλέσει τον αριθμό τέλεξ 23789 στις Βρυξέλλες,
- να στείλει τα στοιχεία του δικού του τέλεξ,
- να σχηματίσει τον κώδικα «cccc» που θέτει σε ενέργεια το σύστημα αυτόματης απάντησης και επιφέρει την εγγραφή των τιμών μετατροπής του Ecu στο δικό του τέλεξ,
- να μη διακόψει την επικοινωνία πριν από το τέλος του μηνύματος που προαναγγέλλεται με την εγγραφή του κώδικα «ffff».

Σημείωση: Η Επιτροπή έχει επίσης θέσει σε λειτουργία τηλεομοίτυπο αυτόματης απάντησης (αριθ. 296 10 97 και αριθ. 296 60 11) που παρέχουν σε ημερήσια βάση τα δεδομένα για τον υπολογισμό των τιμών μετατροπής που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής.

(¹) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3180/78 του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1978 (ΕΕ L 379 της 30.12.1978, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1971/89 (ΕΕ L 189 της 4.7.1989, σ. 1). Απόφαση 80/1184/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1980 (συνθήκη της Λομέ) (ΕΕ L 349 της 23.12.1980, σ. 34).

Απόφαση αριθ. 3334/80/ΕΚΑΧ της Επιτροπής της 19ης Δεκεμβρίου 1980 (ΕΕ L 349 της 23.12.1980, σ. 27).

Δημοσιονομικός κανονισμός της 16ης Δεκεμβρίου 1980 εφαρμοζόμενος στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 345 της 20.12.1980, σ. 23).

Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3308/80 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1980 (ΕΕ L 345 της 20.12.1980, σ. 1).

Απόφαση του Συμβουλίου των Διοικητών της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων της 13ης Μαΐου 1981 (ΕΕ L 311 της 30.10.1981, σ. 1).

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΒΑΣΕ Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΠΟ 24 ΕΩΣ 28. 11. 1997

(97/C 372/02)

Τα έγγραφα αυτά διατίθενται στα γραφεία πώλησης, οι διευθύνσεις των οποίων παρατίθενται στην τελευταία σελίδα του εξωφύλλου

Κωδικός	Αριθμός καταλόγου	Τίτλος	Ημερομηνία έκδοσης από την Επιτροπή	Ημερομηνία διαβίβασης στο Συμβούλιο	Αριθμός σελίδων
COM(97) 571	CB-CO-97-590-GR-C	Έκθεση της Επιτροπής I. σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για να δοθεί συνέχεια στις παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τα οποία συνοδεύουν τις αποφάσεις απαλλαγής για το γενικό προϋπολογισμό, την EKAX και το TEA II. σχετικά με τη συνέχεια επί των παρατηρήσεων που συνοδεύουν τη σύσταση του Συμβουλίου για απαλλαγή III. σχετικά με τις απαντήσεις των κρατών μελών στις παρατηρήσεις που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο στην ετήσια έκθεσή του για το οικονομικό έτος 1995	21. 11. 1997	24. 11. 1997	150
COM(97) 604	CB-CO-97-616-GR-C	Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 94/67/EK σχετικά με την αποτέφρωση επικίνδυνων αποβλήτων ^(?) ^(?)	21. 11. 1997	24. 11. 1997	13
COM(97) 616	CB-CO-97-635-GR-C	Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για την επιβολή οριστικού δασμού ανταντάμπινγκ στις εισαγωγές μεταλλικού πυριτίου καταγωγής Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας	24. 11. 1997	24. 11. 1997	22
COM(97) 618	CB-CO-97-645-GR-C	Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετική με τα αποτελέσματα της δεύτερης φάσης του SLIM και τη συνέχεια που δόθηκε στην εφαρμογή των συστάσεων της πρώτης φάσης	24. 11. 1997	24. 11. 1997	25
COM(97) 622	CB-CO-97-638-GR-C	Γνωμοδότηση της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 189 Β παράγραφος 2 στοιχείο δ) της συνθήκης ΕΚ, επί των τροπολογιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην κοινή θέση του Συμβουλίου σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της νομικής προστασίας σχεδίων και υποδειγμάτων ^(?)	21. 11. 1997	24. 11. 1997	12
COM(97) 621	CB-CO-97-637-GR-C	Τροποποιημένη πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης με σκοπό τη βελτίωση των συστημάτων έμμεσης φορολογίας της εσωτερικής αγοράς (πρόγραμμα Fiscalis) ^(?)	24. 11. 1997	25. 11. 1997	8
COM(97) 635	CB-CO-97-651-GR-C	Τροποποιημένη πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 92/481/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη θέσπιση προγράμματος δράσης σχετικά με την ανταλλαγή εθνικών υπαλλήλων μεταξύ των διοικήσεων των κρατών μελών οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας που απαιτείται για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς (πρόγραμμα Karolus) ^(?)	24. 11. 1997	25. 11. 1997	6

Κωδικός	Αριθμός καταλόγου	Τίτλος	Ημερομηνία έκδοσης από την Επιτροπή	Ημερομηνία διαδίκασης στο Συμβούλιο	Αριθμός σελίδων
COM(97) 589	CB-CO-97-603-GR-C	Εικοστή έκτη δημοσιονομική έκθεση για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων ΕΓΤΠΕ τμήμα Εγγυήσεων (οικονομικό έτος 1996)	25. 11. 1997	26. 11. 1997	102
COM(97) 610	CB-CO-97-629-GR-C	Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το συντονισμό των δραστηριοτήτων υπέρ των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και της βιοτεχνίας 1997 ⁽²⁾	25. 11. 1997	26. 11. 1997	120
COM(97) 613	CB-CO-97-630-GR-C	Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου με την οποία εξουσιοδοτείται το Ηνωμένο Βασίλειο να παρατείνει την εφαρμογή μέτρων κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 6 και 17 της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ περί εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών	25. 11. 1997	26. 11. 1997	7
COM(97) 617	CB-CO-97-636-GR-C	Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για το άνοιγμα και τον τρόπο διαχείρισης κοινοτικής δασμολογικής ποσόστωσης για ορισμένα προϊόντα αλιείας καταγωγής Θέουτας	25. 11. 1997	26. 11. 1997	7
COM(97) 619	CB-CO-97-652-GR-C	Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού παρέμβασης της Επιτροπής για την κατάργηση ορισμένων εμποδίων στις συναλλαγές ⁽²⁾	18. 11. 1997	26. 11. 1997	13
COM(97) 624	CB-CO-97-641-GR-C	Επανεξετασθείσα πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με το θάρος αποδείξεως σε περιπτώσεις διάκρισης λόγω φύλου ⁽²⁾	25. 11. 1997	26. 11. 1997	7
COM(97) 558	CB-CO-97-587-GR-C	Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη του πρωτοκόλλου προσαρμογής των εμπορικών πτυχών της συμφωνίας ελευθέρωσης των συναλλαγών και εμπορικών θεμάτων μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, αφενός, και της Δημοκρατίας της Εσθονίας, αφετέρου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη η προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης στο γεωργικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των βελτιώσεων του ισχύοντος προτιμησιακού καθεστώτος	26. 11. 1997	27. 11. 1997	29
COM(97) 612	CB-CO-97-633-GR-C	Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη θέση που θα υιοθετήσει η Κοινότητα στο πλαίσιο του συμβουλίου σύνδεσης που συστάθηκε με την ευρωπαϊκή συμφωνία μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, αφετέρου, η οποία ετέθη σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 1995, σχετικά με τις εξαγωγές ορισμένων προϊόντων χάλυβα από τη Δημοκρατία της Βουλγαρίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εξαγωγή ορισμένων προϊόντων χάλυβα ΕΚΑΧ από τη Δημοκρατία της Βουλγαρίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για το διάστημα από 1ης Ιανουαρίου έως 31ης Δεκεμβρίου 1998 (παράταση του συστήματος διπλού ελέγχου που εισήχθη με την απόφαση αριθ. 3/95 του συμβουλίου σύνδεσης, όπως παρατάθηκε με την απόφαση αριθ. 1/96)	26. 11. 1997	27. 11. 1997	32

Κωδικός	Αριθμός καταλόγου	Τίτλος	Ημερομηνία έκδοσης από την Επιτροπή	Ημερομηνία διαβίβασης στο Συμβούλιο	Αριθμός σελίδων
COM(97) 614	CB-CO-97-634-GR-C	Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής υδάτων [COM(97) 49 τελικό] ⁽¹⁾ ⁽²⁾	26. 11. 1997	27. 11. 1997	17
COM(97) 642	CB-CO-97-667-GR-C	Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης για την ειρήνη και συμφιλίωση στη Βόρειο Ιρλανδία και στις όμορες κομητείες της Ιρλανδίας (1995-1999)	26. 11. 1997	27. 11. 1997	17
COM(97) 567	CB-CO-97-583-GR-C	Τρίτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το χρηματοδοτικό μηχανισμό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου	27. 11. 1997	27. 11. 1997	13
COM(97) 594	CB-CO-97-608-GR-C	Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη θέση που πρόκειται να υιοθετήσει η Κοινότητα στο πλαίσιο του συμβουλίου σύνδεσης το οποίο συστάθηκε με την ευρωπαϊκή συμφωνία μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ρουμανίας, αφετέρου, η οποία ετέθη σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 1995, όσον αφορά τις εξαγωγές ορισμένων προϊόντων χάλυβα από τη Ρουμανία προς την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εξαγωγή ορισμένων προϊόντων χάλυβα ΕΚΑΧ και ΕΚ από τη Ρουμανία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για το διάστημα από 1ης Ιανουαρίου έως 31ης Δεκεμβρίου 1998 (ανανέωση του συστήματος διπλού ελέγχου που εισήγαγε η απόφαση αριθ. 3/95 του συμβουλίου σύνδεσης, όπως παρατάθηκε με την απόφαση αριθ. 2/96)	27. 11. 1997	27. 11. 1997	32
COM(97) 595	CB-CO-97-609-GR-C	Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη θέση που πρόκειται να υιοθετήσει η Κοινότητα στο πλαίσιο του συμβουλίου σύνδεσης το οποίο συστάθηκε με την ευρωπαϊκή συμφωνία μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών της, αφενός, και της Σλοβακικής Δημοκρατίας, αφετέρου, η οποία ετέθη σε ισχύ την 1η Φεβρουαρίου 1995, όσον αφορά τις εξαγωγές ορισμένων προϊόντων χάλυβα από τη Σλοβακική Δημοκρατία προς την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου σχετικά με την εξαγωγή ορισμένων προϊόντων χάλυβα ΕΚΑΧ και ΕΚ από τη Σλοβακική Δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για το διάστημα από 1ης Ιανουαρίου έως 31ης Δεκεμβρίου 1998 (ανανέωση του συστήματος διπλού ελέγχου που εισήγαγε η απόφαση αριθ. 2/95 του συμβουλίου σύνδεσης, όπως παρατάθηκε με την απόφαση αριθ. 1/97)	27. 11. 1997	27. 11. 1997	33
COM(97) 674	CB-CO-97-691-GR-C	Τροποποιημένη πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 97/33/ΕΚ για τη φορητότητα των αριθμών και την προεπιλογή φορέα	28. 11. 1997	28. 11. 1997	5

(1) Το έγγραφο αυτό περιλαμβάνει δελτίο συνεπειών για τις επιχειρήσεις, και ιδίως τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

(2) Το έγγραφο αυτό θα δημοσιευτεί στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

(3) Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ.

Σημείωση: Τα έγγραφα COM διατίθενται με γενική ή θεματική συνδρομή, καθώς επίσης και κατά τεύχος· στην περίπτωση αυτή, η τιμή είναι ανάλογη προς τον αριθμό των σελίδων.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού

(97/C 372/03)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να εξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εφαρμόζει την έννοια της σχετικής αγοράς, είτε πρόκειται για την αγορά του σχετικού προϊόντος είτε για τη γεωγραφική αγορά, στο πλαίσιο του ελέγχου της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, και ιδίως του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89, των αντίστοιχων κανονισμών που έχουν θεσπιστεί σε τομείς όπως των μεταφορών, του άνθρακα και χάλυβα ή της γεωργίας, καθώς και των αντίστοιχων διατάξεων της συμφωνίας για τον ΕΟΧ⁽¹⁾. Στο σύνολο της παρούσας ανακοίνωσης, οι παραπομπές στα άρθρα 85 και 86 της συνθήκης και στον έλεγχο των συγκεντρώσεων νοούνται ως παραπομπές και στις αντίστοιχες διατάξεις της συμφωνίας για τον ΕΟΧ και της συνθήκης ΕΚΑΧ.

2. Με τον ορισμό της αγοράς προσδιορίζονται τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Ο ορισμός αυτός επιτρέπει τον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου η Επιτροπή εφαρμόζει την κοινοτική πολιτική ανταγωνισμού. Βασικός στόχος του είναι ο συστηματικός εντοπισμός των περιορισμών τους οποίους υφίσταται ο ανταγωνισμός στον οποίο υπόκεινται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις⁽²⁾. Ο ορισμός μιας αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάστασή της, έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των πραγματικών ανταγωνιστών, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός. Από την άποψη αυτή, ο ορισμός της αγοράς καθιστά δυνατό, μεταξύ άλλων, να υπολογιστούν τα μερίδια αγοράς, τα οποία προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τη δύναμη στην αγορά για την αξιολόγηση μιας δεσπόζουσας θέσης ή για την εφαρμογή του άρθρου 85.

3. Από τα προαναφερθέντα στην παράγραφο 2 συνάγεται το συμπέρασμα ότι η έννοια της σχετικής αγοράς διαφέρει από τις άλλες έννοιες της αγοράς που χρησιμοποιούνται συχνά σε άλλα πλαίσια. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν συχνά τον όρο «αγορά» προκειμένου να προσδιορίσουν την περιοχή στην οποία πωλούν τα προϊόντα τους, ή, γενικότερα, τη βιομηχανία ή τον τομέα στον οποίο ανήκουν.

4. Ο ορισμός της σχετικής αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάσταση, έχει συχνά καθοριστική σημασία για την εξέταση μιας υπόθεσης ανταγωνισμού. Καθιστώντας γνωστές τις διαδικασίες που ακολουθεί για τον προσδιορισμό της αγοράς και αναφέροντας τα κριτήρια και τα στοιχεία αξιολόγησης στα οποία στηρίζεται η απόφασή της, η Επιτροπή προσαθεί να βελτιώσει τη διαφάνεια της πολιτικής της και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού.

5. Χάρη στη μεγαλύτερη αυτή διαφάνεια, οι επιχειρήσεις και οι σύμβουλοί τους θα είναι περισσότερο σε θέση να προβλέψουν κατά πόσο η Επιτροπή θα οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι συγκεκριμένη πράξη δημιουργεί προβλήματα από την άποψη του ανταγωνισμού και, συνεπώς, να το λάβουν υπόψη τους στο πλαίσιο της δικής τους εσωτερικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων όταν προτίθενται, για παράδειγμα, να προθούν σε εξαγορά, δημιουργία κοινής επιχείρησης ή στη σύναψη ορισμένων συμφωνιών. Η πρόθεση είναι, επίσης, οι επιχειρήσεις να είναι σε θέση να κατανοούν καλύτερα το είδος των πληροφοριών που η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμες για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς.

6. Η ερμηνεία που δίνει η Επιτροπή στην έννοια της σχετικής αγοράς δεν προδικάζει την ερμηνεία που μπορεί να δοθεί από το Δικαστήριο ή το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

⁽¹⁾ Επίκεντρο της αξιολόγησης στις υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων είναι ο αποδέκτης της ενίσχυσης και η σχετική βιομηχανία ή ο σχετικός τομέας και όχι ο εντοπισμός των περιορισμών που συνεπάγεται ο ανταγωνισμός που ασκείται για τον αποδέκτη της ενίσχυσης. Όταν εξετάζεται η δύναμη στην αγορά και, συνεπώς, η σχετική αγορά σε μεμονωμένες περιπτώσεις, τα στοιχεία της παρούσας προσέγγισης μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση για την αξιολόγηση περιπτώσεων κρατικών ενισχύσεων.

⁽²⁾ Για τους σκοπούς της παρούσας ανακοίνωσης, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είναι, στην περίπτωση συγκέντρωσης, τα μέρη της συγκέντρωσης. Στο πλαίσιο του ελέγχου δυνάμει του άρθρου 86 της συνθήκης, εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είναι οι επιχειρήσεις τις οποίες αφορά ο έλεγχος ή οι καταγγέλλουσες επιχειρήσεις. Για τον έλεγχο δυνάμει του άρθρου 85, εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είναι τα μέρη της συμφωνίας.

II. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ορισμός της αγοράς του σχετικού προϊόντος και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς

7. Οι κανονισμοί που έχουν θεσπιστεί δυνάμει των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης, και ιδίως το τμήμα 6 του εντύπου Α/Β όσον αφορά τον κανονισμό αριθ. 17 και το τμήμα 6 του εντύπου CO όσον αφορά τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων με κοινοτική διάσταση, περιλαμβάνουν τους ακόλουθους ορισμούς. Η αγορά του προϊόντος ορίζεται ως εξής:

«Η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατόν να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται».

8. Η σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται με τον ακόλουθο τρόπο:

«Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».

9. Η σχετική αγορά στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να εξετάζεται ένα συγκεκριμένο πρόβλημα όσον αφορά τον ανταγωνισμό προσδιορίζεται, συνεπώς, με τον συνδυασμό της αγοράς του σχετικού προϊόντος και της γεωγραφικής αγοράς. Η Επιτροπή ερμηνεύει τους ορισμούς που περιέχονται στα σημεία 7 και 8 (που αντικατοπτρίζουν τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου καθώς και τη δική της πρακτική κατά την έκδοση αποφάσεων) σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που δίνονται στην παρούσα ανακοίνωση.

Η έννοια της σχετικής αγοράς και οι στόχοι της κοινοτικής πολιτικής

10. Η έννοια της σχετικής αγοράς συνδέεται στενά με τους επιδιωκόμενους στόχους στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του ελέγχου των συγκεντρώσεων στην Κοινότητα, στόχος του ελέγχου των διαρθρωτικών μεταβολών που επηρεάζουν την προσφορά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας είναι να εμποδίσει τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης, η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα τον αισθητό περιορισμό του αποτελεσματικού ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς. Βάσει των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, η δεσπόζουσα θέση αποτελεί τη δυνατότητα, για μια ή περισσότερες επιχειρήσεις, να ενεργούν, σε σημαντικό βαθμό, ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές, τους πελάτες και, σε τελική ανάλυση, τους καταναλωτές⁽³⁾. Η κατάσταση αυτή δημιουργείται όταν μια επιχείρηση ή όμιλος επιχειρήσεων εξασφαλίζει σημαντικό τμήμα της προσφοράς σε συγκεκριμένη αγορά, υπό την προϋπόθεση ότι και άλλοι παράγοντες που εξετάζονται στο πλαίσιο της αξιολόγησης (όπως η ύπαρξη φραγμών στην είσοδο, η ικανότητα αντίδρασης των καταναλωτών, κ.λπ.) οδηγούν προς την ίδια κατεύθυνση.

11. Την ίδια προσέγγιση ακολουθεί η Επιτροπή για την εφαρμογή του άρθρου 86 της συνθήκης στις επιχειρήσεις που κατέχουν, μεμονωμένα ή από κοινού, δεσπόζουσα θέση. Δυνάμει του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να διεξαγάγει έρευνα και να θέσει τέρμα στην κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, η εκτίμηση της οποίας προϋποθέτει επίσης τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Ο ορισμός των αγορών ενδέχεται επίσης να είναι απαραίτητος για την εφαρμογή του άρθρου 85 της συνθήκης και συγκεκριμένα προκειμένου να προσδιοριστεί αν περιορίζεται αισθητά ο ανταγωνισμός ή για να επαληθευτεί ότι πληρούται ο όρος που προβλέπεται στο άρθρο 85 παράγραφος 3 στοιχείο β) για την απαλλαγή από την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 1.

12. Τα κριτήρια για τον ορισμό της σχετικής αγοράς εφαρμόζονται γενικά για την ανάλυση ορισμένων συμπεριφορών στην αγορά ή αλλαγών στη δομή της προσφοράς των προϊόντων. Η μεθοδολογία αυτή μπορεί ωστόσο να έχει διαφορετικά αποτελέσματα ανάλογα με τη φύση του προβλήματος που δημιουργείται όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Για παράδειγμα, η έκταση της γεωγραφικής αγοράς μπορεί να είναι διαφορετική στο πλαίσιο της εξέτασης μιας πράξης συγκέντρωσης, στην οποία η ανάλυση αφορά τις συνέπειες μιας μελλοντικής πράξης, απ' ό,τι θα ήταν στο πλαίσιο της ανάλυσης μιας ενέργειας που έχει πραγματοποιηθεί στο παρελθόν. Η διαφορετική χρονική διάσταση κάθε περίπτωσης μπορεί να οδηγήσει στον ορισμό διαφορετικών γεωγραφικών αγορών για τα ίδια προϊόντα, ανάλογα με το αν η Επιτροπή εξετάζει μια μεταβολή στη δομή της προσφοράς (όπως στην περίπτωση μιας συγχώνευσης ή της δημιουργίας κοινής επιχείρησης με χαρακτήρα συνεργασίας) ή τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί από ενέργειες που έχουν γίνει στο παρελθόν.

Βασικές αρχές για τον καθορισμό της αγοράς

Περιορισμοί λόγω του ανταγωνισμού

13. Τρεις είναι κυρίως οι περιορισμοί στους οποίους υπόκεινται οι επιχειρήσεις λόγω του ανταγωνισμού: δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης, δυνατότητα υποκατάστασης στο επίπεδο της προσφοράς και δυναμικός ανταγωνισμός. Από οικονομική άποψη, για τον καθορισμό της αγοράς του σχετικού προϊόντος, η υποκατάσταση από την πλευρά της ζήτησης αποτελεί το πλέον άμεσο και αποτελεσματικό μέσο ελέγχου των προμηθευτών ενός δεδομένου προϊόντος, ιδίως όσον αφορά τις αποφάσεις τους για τον καθορισμό των τιμών. Μια επιχείρηση ή ένας όμιλος επιχειρήσεων δεν μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τους υφιστάμενους όρους πώλησης, όπως οι τιμές, αν είναι εύκολο για τους πελάτες της να στραφούν σε άλλα προϊόντα υποκατάστασης ή σε προμηθευτές που είναι εγκατεστημένοι αλλού. Βασικά, ο καθορισμός της αγοράς συνίσταται στον εντοπισμό των πραγματικών εναλλακτικών πηγών προμήθειας για τους πελάτες των εν λόγω επιχειρήσεων, τόσο από την άποψη των προϊόντων ή των υπηρεσιών όσο και από την άποψη της γεωγραφικής θέσης των προμηθευτών.

⁽³⁾ Ορισμός που έδωσε το Δικαστήριο στην υπόθεση Hoffmann-La Roche (ΔΕΚ, απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1979, υπόθεση 85/76, Συλλογή 1979, σ. 461), και επιβεβαιώθηκε με μεταγενέστερες αποφάσεις.

14. Οι περιορισμοί που προκύπτουν όσον αφορά τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς, εκτός από αυτούς που περιγράφονται στα σημεία 20 έως 23 και από τον δυνητικό ανταγωνισμό είναι, κατά κανόνα, λιγότερο άμεσοι και απαιτούν την ανάλυση και άλλων παραγόντων. Ως εκ τούτου, οι περιορισμοί αυτοί λαμβάνονται υπόψη στο στάδιο αξιολόγησης της ανάλυσης από την άποψη του ανταγωνισμού.

Υποκατάσταση από την πλευρά της ζήτησης

15. Η εκτίμηση της υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης συνεπάγεται καθορισμό του φάσματος των προϊόντων που ο καταναλωτής θεωρεί ως υποκατάστατα. Ένας τρόπος πραγματοποίησης του καθορισμού αυτού μπορεί να θεωρηθεί ως ένα διανοητικό πείραμα, στο πλαίσιο του οποίου υποθέτουμε μια μικρή αλλά διαρκή διακύμανση των σχετικών τιμών και αξιολογούμε τις πιθανές αντιδράσεις των πελατών. Ο ορισμός της αγοράς γίνεται κυρίως βάσει των τιμών για πρακτικούς λόγους και, πιο συγκεκριμένα, βάσει της υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης την οποία ενδέχεται να επιφέρουν οι μικρές αλλά διαρκείς μεταβολές των σχετικών τιμών. Η μέθοδος αυτή εξασφαλίζει σαφείς ενδείξεις όσον αφορά τα στοιχεία που είναι χρήσιμα για τον ορισμό των αγορών.

16. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει, αρχής γενομένης από το είδος των προϊόντων που οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις πωλούν και την περιοχή στην οποία πωλούν τα προϊόντα αυτά, να συμπεριληφθούν στον ορισμό της αγοράς ή να αποκλεισθούν και άλλα προϊόντα και περιοχές, ανάλογα με το αν ο ανταγωνισμός που ασκείται από τα άλλα αυτά προϊόντα και περιοχές επηρεάζει ή περιορίζει αισθητά τη στρατηγική των μερών όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών βραχυπρόθεσμα.

17. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο οι πελάτες των μερών θα στραφούν σε προϊόντα υποκατάστασης ή σε προμηθευτές που είναι εγκατεστημένοι αλλού, σε περίπτωση μικρής αλλά διαρκούς αύξησης (5%-10%), των σχετικών τιμών των προϊόντων στις υπό εξέταση περιοχές. Αν η υποκατάσταση καθιστά ανώφελη την αύξηση των τιμών, λόγω της μείωσης των πωλήσεων που αυτή συνεπάγεται, τα πρόσθετα προϊόντα υποκατάστασης και οι πρόσθετες περιοχές ενσωματώνονται στη σχετική αγορά μέχρις ότου το σύνολο προϊόντων και η γεωγραφική ζώνη είναι τέτοια που να καθιστούν αποδοτικές τις μικρές αλλά διαρκείς αυξήσεις των σχετικών τιμών. Ανάλογη είναι και η ανάλυση στις περιπτώσεις που αφορούν την συγκέντρωση της αγοραστικής δύναμης στις οποίες το σημείο εκκίνησης είναι ο προμηθευτής, και ο δοκιμαστικός έλεγχος των τιμών επιτρέπει τον προσδιορισμό των εναλλακτικών δικτύων διανομής ή σημείων πώλησης για τα προϊόντα του προμηθευτή. Κατά την εφαρμογή των αρχών αυτών, θα πρέπει να λαμβάνονται προσεκτικά υπόψη ορισμένες περιπτώσεις, όπως εκτίθεται στα σημεία 56 και 58.

18. Χαρακτηριστικό παράδειγμα του δοκιμαστικού αυτού ελέγχου μπορεί να δοθεί με την εφαρμογή του σε μια πράξη συγκέντρωσης, για παράδειγμα, δύο επιχειρήσεων εμφιάλωσης αναψυκτικών. Ένα από τα ερωτήματα που τίθενται σε μια περίπτωση του είδους αυτού είναι κατά πόσο μη οινοπνευματώδη αναψυκτικά διαφορετικής γεύσης μπορούν να ανήκουν στην ίδια αγορά. Στην πράξη, το ερώτημα που τίθεται είναι αν οι καταναλωτές του αναψυκτικού με γεύση Α είναι δυνατόν να στραφούν σε αναψυκτικά διαφορετικής γεύσης στην περίπτωση που η τιμή του αναψυκτικού γεύσης Α το οποίο συνήθως καταναλώνουν αυξάνεται διαρκώς κατά 5% έως 10%. Αν ο αριθμός των καταναλωτών που στρέφονται στο αναψυκτικό γεύσης Β, για παράδειγμα, είναι αρκετά μεγάλος ώστε να καταστήσει ανώφελη την αύξηση της τιμής του αναψυκτικού με γεύση Α, λαμβανομένης υπόψη της μείωσης των πωλήσεων του προϊόντος αυτού, η αγορά θα περιελάμβανε τουλάχιστον τα αναψυκτικά γεύσης Α και Β. Η ίδια διαδικασία θα πρέπει να επαναληφθεί για τα προϊόντα άλλων γεύσεων, μέχρις ότου βρεθεί ένα σύνολο προϊόντων για τα οποία η αύξηση της τιμής δεν θα επέφερε σημαντική υποκατάσταση από την πλευρά της ζήτησης.

19. Κατά γενικό κανόνα, και ειδικότερα όσον αφορά την εξέταση συγκεντρώσεων, η τιμή που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η επικρατούσα τιμή στην υπό εξέταση αγορά. Αυτό μπορεί να μην ισχύει στην περίπτωση που η επικρατούσα τιμή έχει καθοριστεί σε πλαίσιο μη επαρκούς ανταγωνισμού. Στις έρευνες που διεξάγει σχετικά με τις καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης, η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη της το γεγονός ότι η επικρατούσα τιμή μπορεί να έχει ήδη αυξηθεί σημαντικά.

Υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς

20. Η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς μπορεί να λαμβάνεται επίσης υπόψη για τον καθορισμό των αγορών στις περιπτώσεις στις οποίες τα αποτελέσματα είναι ανάλογα με τα αποτελέσματα της υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και την αμεσότητα. Αυτό προϋποθέτει ότι οι προμηθευτές είναι σε θέση να μετατοπίζουν την παραγωγή τους στα σχετικά προϊόντα και να τα εμπορεύονται βραχυπρόθεσμα⁽⁴⁾ χωρίς σημαντικό πρόσθετο κόστος και χωρίς να διατρέχουν σημαντικό επιπλέον κίνδυνο λόγω των μικρών αλλά διαρκών μεταβολών των σχετικών τιμών. Όταν οι προϋποθέσεις αυτές πληρούνται, η πρόσθετη παραγωγή που διατίθεται στην αγορά θα επηρεάσει την ανταγωνιστική συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Οι επιπτώσεις αυτές ισοδυναμούν, λόγω της αμεσότητας και της αποτελεσματικότητάς τους με τα αποτελέσματα της υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης.

21. Αυτό συμβαίνει συχνά όταν οι επιχειρήσεις προσφέρουν μεγάλη ποιοτική ποικιλία για το ίδιο προϊόν. Ακόμη και αν για συγκεκριμένο τελικό καταναλωτή ή ομάδα καταναλωτών, δεν υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης

⁽⁴⁾ Για διάστημα που δεν προϋποθέτει σημαντική προσαρμογή των υφιστάμενων ενσωμάτων και άυλων στοιχείων του ενεργητικού (βλέπε σημείο 23).

μεταξύ των διαφόρων ποιτήτων, οι διάφορες αυτές ποιότητες συγκεντρώνονται σε μια αγορά προϊόντων, υπό την προϋπόθεση ότι οι περισσότεροι προμηθευτές είναι σε θέση να παράγουν και να πωλούν τις διάφορες ποιότητες άμεσα και χωρίς να αυξάνεται σημαντικά το κόστος τους. Στις περιπτώσεις αυτές, η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα που είναι δυνατόν να υποκαθίστανται αμοιβαία, τόσο από την άποψη της ζήτησης όσο και της προσφοράς, και οι πωλήσεις των προϊόντων αυτών κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου προστίθενται προκειμένου να υπολογιστεί η συνολική αξία ή ο συνολικός όγκος της αγοράς. Ο ίδιος συλλογισμός μπορεί να οδηγήσει στη συνάρθρωση διαφόρων γεωγραφικών ζωνών.

22. Όσον αφορά τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς και τον ορισμό των αγορών του σχετικού προϊόντος στο πλαίσιο αυτό, ο τομέας του χαρτιού αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα. Το χαρτί προσφέρεται συνήθως σε διάφορες ποιότητες, από το απλό χαρτί αλληλογραφίας μέχρι το χαρτί ανώτερης ποιότητας που χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, για την έκδοση βιβλίων τέχνης. Από την άποψη της ζήτησης, οι διάφορες ποιοτικές κατηγορίες χαρτιού δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για συγκεκριμένη χρήση. Για παράδειγμα, για ένα βιβλίο τέχνης ή μια έκδοση υψηλής ποιότητας δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί χαρτί χαμηλής ποιότητας. Ωστόσο, οι χαρτοποιίες είναι σε θέση να παράγουν διάφορες ποιότητες χαρτιού και η παραγωγή μπορεί να προσαρμοστεί βραχυπρόθεσμα και με αμελητέο κόστος. Αν δεν υπάρχουν ιδιαίτερες δεσχέριες στο στάδιο της διανομής, οι χαρτοβιομηχανίες μπορούν να ασκούν μεταξύ τους ανταγωνισμό όσον αφορά τις παραγγελίες χαρτιού διαφόρων ποιτήτων, ιδίως αν οι παραγγελίες αυτές δίνονται αρκετό χρόνο πριν έτσι ώστε να μπορεί να τροποποιηθεί το πρόγραμμα παραγωγής. Στις περιπτώσεις αυτές, η Επιτροπή δεν ορίζει χωριστή αγορά για κάθε ποιότητα χαρτιού και κάθε μια από τις χρήσεις τους. Οι διάφορες ποιότητες χαρτιού περιλαμβάνονται στη σχετική αγορά και οι πωλήσεις τους προστίθενται προκειμένου να εκτιμηθεί το συνολικό μέγεθος της αγοράς τόσο ως προς την αξία όσο και ως προς τον όγκο.

23. Όταν η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς προϋποθέτει σημαντική προσαρμογή των υφιστάμενων ενσώματων και άυλων στοιχείων του ενεργητικού, πρόσθετες επενδύσεις, στρατηγικές αποφάσεις ή καθυστερήσεις, δεν λαμβάνεται υπόψη για την οριοθέτηση της αγοράς. Παραδείγματα περιπτώσεων στις οποίες η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς δεν οδήγησε την Επιτροπή να διευρύνει τον ορισμό της αγοράς προσφέρει ο τομέας των καταναλωτικών προϊόντων και πιο συγκεκριμένα ο τομέας των ποτών αναγνωρισμένου σήματος. Παρόλο που τα εργοστάσια εμφιάλωσης μπορούν, καταρχήν, να εμφιαλώνουν διαφορετικά ποτά, απαιτείται αρκετός χρόνος και δαπάνες (για τη διαφήμιση, τη δοκιμή των προϊόντων και τη διανομή τους) μέχρις ότου πωληθούν στην αγορά. Στις περιπτώσεις αυτές, οι επιπτώσεις της δυνατότητας υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς και άλλες μορφές δυνητικού ανταγωνισμού θα εξετάζονται σε μεταγενέστερο στάδιο.

Δυνητικός ανταγωνισμός

24. Η τρίτη πηγή περιορισμών, ο δυνητικός ανταγωνισμός, δεν λαμβάνεται υπόψη στον ορισμό των αγορών, εφόσον οι συνθήκες κάτω από τις οποίες ο δυνητικός ανταγωνισμός μπορεί να αποτελέσει πραγματικό περιορισμό εξαρτώνται από την ανάλυση ορισμένων παραγόντων και περιστάσεων που συνδέονται με τις συνθήκες εισόδου στην αγορά. Η ανάλυση αυτή, ανάλογα με την περίπτωση, διεξάγεται σε μεταγενέστερο στάδιο, κατά κανόνα αφού προσδιοριστεί η θέση των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων στη σχετική αγορά και φανεί ότι δημιουργούνται προβλήματα από την άποψη του ανταγωνισμού.

III. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

Διαδικασία που ακολουθείται για τον ορισμό της σχετικής αγοράς

Προϊόντα

25. Υπάρχει μια σειρά στοιχείων που επιτρέπουν να προσδιοριστεί ο βαθμός στον οποίο είναι δυνατόν να επιτευχθεί υποκατάσταση. Σε συγκεκριμένη περίπτωση, ορισμένα στοιχεία έχουν καθοριστική σημασία, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των χαρακτηριστικών και των ιδιομορφιών του υπό εξέταση τομέα και προϊόντων ή υπηρεσιών. Σε άλλες περιπτώσεις, τα ίδια στοιχεία μπορεί να μην παρουσιάζουν κανένα ενδιαφέρον. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η απόφαση πρέπει να ληφθεί βάσει ορισμένων κριτηρίων και διαφόρων στοιχείων αξιολόγησης. Η Επιτροπή στηρίζεται σε εμπειρικά στοιχεία και χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που μπορεί να είναι χρήσιμα για την εκτίμηση συγκεκριμένης περίπτωσης. Η Επιτροπή δεν χρησιμοποιεί αυστηρά μια σειρά πηγών πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων.

26. Η διαδικασία που ακολουθείται για τον ορισμό των σχετικών αγορών μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: βασισμένη στις πρώτες διαθέσιμες πληροφορίες ή σε πληροφορίες που της κοινοποιούν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, η Επιτροπή είναι συνήθως σε θέση να προσδιορίσει, σε γενικές γραμμές, τις πιθανές σχετικές αγορές εντός των οποίων θα πρέπει να εκτιμήσει, για παράδειγμα, μια συγκέντρωση ή ένα περιορισμό του ανταγωνισμού. Κατά κανόνα, και για πρακτικούς λόγους, όταν εξετάζει μεμονωμένες περιπτώσεις, πρέπει να αποφασίσει μεταξύ ενός μικρού αριθμού πιθανών σχετικών αγορών. Για παράδειγμα, το ερώτημα που τίθεται συχνά όσον αφορά τον ορισμό μιας αγοράς σχετικών προϊόντων είναι κατά πόσο ένα προϊόν Α και ένα προϊόν Β ανήκουν ή όχι ίδια αγορά σχετικού προϊόντος. Συχνά, αρκεί να συμπεριληφθεί το προϊόν Β στον ορισμό της αγοράς για να επιλυθεί κάθε πρόβλημα από την άποψη του ανταγωνισμού.

27. Στις περιπτώσεις αυτές δεν είναι απαραίτητο να εξεταστεί κατά πόσο η αγορά περιλαμβάνει επίσης άλλα προϊόντα και να οριοθετηθεί οριστικά η αγορά σχετικού προϊόντος. Αν, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους δυνατούς ορισμούς της αγοράς, η εν λόγω πράξη δεν δημιουργεί κανένα πρόβλημα από την άποψη του ανταγωνισμού, το θέμα του ορισμού της αγοράς μένει εκκρεμές, περιορίζοντας έτσι τον αριθμό των πληροφοριών που οφείλουν να παράσχουν οι επιχειρήσεις.

Γεωγραφική διάσταση

28. Η προσέγγιση που ακολουθεί η Επιτροπή για τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς μπορεί να συνοψιστεί ως εξής: σχηματίζει μια πρώτη εικόνα όσον αφορά την έκταση της γεωγραφικής αγοράς, βασισμένη σε διάφορες ενδείξεις όσον αφορά την κατανομή των μεριδίων αγοράς που κατέχουν τα μέρη και οι ανταγωνιστές τους καθώς και σε μια προκαταρκτική ανάλυση του καθορισμού των τιμών και των διαφορών μεταξύ των τιμών σε εθνικό επίπεδο καθώς και στο επίπεδο της ΕΕ ή του ΕΟΧ. Η αρχική αυτή εικόνα χρησιμοποιείται κατά βάση ως υπόθεση εργασίας η οποία επιτρέπει στην Επιτροπή να επικεντρώσει τις έρευνές της προκειμένου να καταλήξει σε έναν ακριβή ορισμό της γεωγραφικής αγοράς.

29. Πρέπει να αναζητούνται οι λόγοι στους οποίους οφείλεται μια δεδομένη διαμόρφωση των τιμών και των μεριδίων αγοράς. Ορισμένες εταιρείες είναι δυνατόν να κατέχουν υψηλά μερίδια στις εγχώριες αγορές μόνο και μόνο επειδή έχουν ασκήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα δραστηριότητες σ' αυτές και, αντιστρόφως, η ομοιογενής παρουσία εταιρειών στο σύνολο του ΕΟΧ μπορεί να συμβιβάζεται με την ύπαρξη εθνικών ή περιφερειακών γεωγραφικών αγορών. Η αρχική υπόθεση εργασίας πρέπει, συνεπώς, να επαληθευτεί βάσει μιας ανάλυσης των χαρακτηριστικών της ζήτησης (σημασία των εθνικών ή τοπικών προτιμήσεων, αγοραστικές συνήθειες των πελατών, διαφοροποίηση των προϊόντων, εμπορικά σήματα, κ.λπ.), προκειμένου να προσδιοριστεί κατά πόσο εταιρείες εγκατεστημένες σε άλλες περιοχές αποτελούν πράγματι εναλλακτική πηγή εφοδιασμού για τους καταναλωτές. Και στην περίπτωση αυτή, το κριτήριο που εφαρμόζεται είναι η υποκατάσταση στην οποία μπορεί να οδηγήσει η μεταβολή των σχετικών τιμών και το ερώτημα που τίθεται είναι και πάλι κατά πόσο οι πελάτες των μερών μπορούν να στραφούν σε εταιρείες που είναι εγκατεστημένες αλλού, βραχυπρόθεσμα και με αμελητέο κόστος.

30. Ανάλογα με την περίπτωση, εξετάζονται επίσης οι παράγοντες που συνδέονται με την προσφορά, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι εταιρείες που είναι εγκατεστημένες σε διαφορετικές περιοχές δεν αντιμετωπίζουν εμπόδια στην περίπτωση που επιθυμούν να αναπτύξουν τις πωλήσεις τους, με ανταγωνιστικούς όρους, στο σύνολο της γεωγραφικής αγοράς. Η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει εξέταση όλων των απαιτούμενων προϋποθέ-

σεων για την εγκατάσταση στην περιοχή, με στόχο την πραγματοποίηση πωλήσεων στην περιοχή αυτή, των όρων πρόσβασης στα δίκτυα διανομής, του κόστους δημιουργίας δικτύου διανομής και της ύπαρξης ή απουσίας κανονιστικών φραγμών που συνδέονται με τις δημόσιες συμβάσεις, ρυθμίσεων όσον αφορά τις τιμές, ποσοστάσεων και δασμών που περιορίζουν το εμπόριο ή την παραγωγή, τεχνικών προτύπων, μονοπωλίων, της ελευθερίας εγκατάστασης, των απαιτήσεων για τη χορήγηση αδειών, των ρυθμίσεων σχετικά με τη συσκευασία, κ.λπ. Με λίγα λόγια, η Επιτροπή θα εντοπίζει τα ενδεχόμενα εμπόδια και φραγμούς που απομονώνουν τις εταιρείες που είναι εγκατεστημένες σε δεδομένη περιοχή από τις ανταγωνιστικές πίεςεις εταιρειών που είναι εγκατεστημένες εκτός της περιοχής αυτής, έτσι ώστε να προσδιορίζει με ακρίβεια το βαθμό διεισδυτικότητας των αγορών μεταξύ τους σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο επίπεδο.

31. Η διάρθρωση και η εξέλιξη των ροών των συναλλαγών προσφέρει χρήσιμα συμπληρωματικά στοιχεία όσον αφορά την οικονομική σημασία καθενός από τους προαναφερθέντες παράγοντες που συνδέονται με τη ζήτηση ή την προσφορά και το βαθμό στον οποίο μπορούν ή όχι να αποτελέσουν πραγματικά εμπόδια, οδηγώντας στη δημιουργία ξεχωριστών γεωγραφικών αγορών. Κατά την ανάλυση των ροών των συναλλαγών εξετάζεται συνήθως το θέμα του κόστους μεταφοράς και του βαθμού στον οποίο το κόστος αυτό μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στις συναλλαγές μεταξύ διαφορετικών περιοχών, λαμβανομένης υπόψη της θέσης των μονάδων παραγωγής, του κόστους παραγωγής και του ύψους των σχετικών τιμών.

Ολοκλήρωση των αγορών στην Κοινότητα

32. Τέλος, η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη της, για τον ορισμό των γεωγραφικών αγορών, τη συνεχή διαδικασία ολοκλήρωσης της αγοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως την περίπτωση των συγκεντρώσεων και των επιχειρήσεων διαρθρωτικού χαρακτήρα. Είναι αδύνατον να αγνοηθούν, κατά την αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας συγκέντρωσης ή μιας κοινής επιχείρησης διαρθρωτικού χαρακτήρα στον ανταγωνισμό, τα μέτρα που έχουν θεσπιστεί και εφαρμοστεί στο πλαίσιο του προγράμματος για την εσωτερική αγορά προκειμένου να καταργηθούν τα εμπόδια στις συναλλαγές και να συνεχιστεί η ολοκλήρωση των αγορών της Κοινότητας. Στις περιπτώσεις τεχνητής απομόνωσης των εθνικών αγορών λόγω της ύπαρξης νομοθετικών φραγμών, οι οποίοι έχουν σήμερα καταργηθεί, θα πρέπει κατά κανόνα να εξετάζονται προσεκτικά όλα τα στοιχεία όσον αφορά τις τιμές, τα μερίδια αγοράς ή τη διάρθρωση των συναλλαγών κατά το παρελθόν. Ο ορισμός μιας γεωγραφικής αγοράς για τους σκοπούς της αξιολόγησης συγκεντρώσεων και κοινών επιχειρήσεων μπορεί, συνεπώς, να λαμβάνει υπόψη του τη διαδικασία ολοκλήρωσης των αγορών η οποία θα οδηγήσει, βραχυπρόθεσμα, σε επέκταση των σχετικών γεωγραφικών αγορών.

Η διαδικασία που ακολουθείται για τη συγκέντρωση στοιχείων

33. Όταν είναι απαραίτητος ο ακριβής ορισμός της αγοράς, η Επιτροπή έρχεται σε επαφή με τους κυριότερους πελάτες και τις κυριότερες επιχειρήσεις του τομέα προκειμένου να γνωρίσει τις απόψεις τους όσον αφορά τα όρια της αγοράς του σχετικού προϊόντος και της γεωγραφικής αγοράς και να συγκεντρώσει τα στοιχεία που της είναι απαραίτητα για να καταλήξει σε ένα συμπέρασμα. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να έρθει σε επαφή με τις ενδιαφερόμενες επαγγελματικές οργανώσεις και με τις εταιρείες που αναπτύσσουν δραστηριότητες σε αγορές σε προηγούμενο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας ώστε να είναι σε θέση να οριοθετήσει, εφόσον χρειάζεται, τις χωριστές αγορές προϊόντων και τις γεωγραφικές αγορές για διαφορετικό επίπεδο παραγωγής ή διανομής των υπό κρίση προϊόντων/υπηρεσιών. Μπορεί επίσης να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.
34. Αν είναι απαραίτητο, η Επιτροπή ζητά εγγράφως πληροφορίες από τους προαναφερθέντες παράγοντες της αγοράς. Τα ερωτήματα που τίθενται στο πλαίσιο αυτό αφορούν συνήθως τον τρόπο με τον οποίο θα αντιδρούσαν οι επιχειρήσεις σε μια υποτιθέμενη αύξηση των τιμών καθώς και τις απόψεις τους όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Στο ερωτηματολόγιο αυτό ζητούνται επίσης στοιχεία τα οποία η Επιτροπή κρίνει απαραίτητα προκειμένου να καταλήξει σε συμπέρασμα όσον αφορά την έκταση της σχετικής αγοράς. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής μπορούν επίσης να επικοινωνήσουν με τους διευθυντές marketing ή άλλα στελέχη των επιχειρήσεων αυτών, προκειμένου να κατανοήσουν καλύτερα τη διαδικασία διαπραγμάτευσης μεταξύ των προμηθευτών και των πελατών καθώς και τα προβλήματα που τίθενται στο πλαίσιο του ορισμού της σχετικής αγοράς. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν επίσης, ανάλογα με την περίπτωση, να πραγματοποιήσουν επισκέψεις ή ελέγχους στις εγκαταστάσεις των μερών, στους πελάτες τους ή και στους ανταγωνιστές τους, προκειμένου να κατανοήσουν καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο παράγονται και πωλούνται τα υπό εξέταση προϊόντα.
35. Τα στοιχεία από τα οποία μπορεί να συναχθεί κάποιο συμπέρασμα όσον αφορά την αγορά του σχετικού προϊόντος μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής.

Στοιχεία για τον ορισμό των αγορών από την άποψη του προϊόντος

36. Η ανάλυση των χαρακτηριστικών του προϊόντος και της χρήσης για την οποία προορίζεται επιτρέπει στην Επιτροπή, σε πρώτη φάση, να περιορίσει το πεδίο των ερευνών της σχετικά με την ενδεχόμενη ύπαρξη υποκατάστατων. Ωστόσο, τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και η χρήση για την οποία προορίζεται δεν επαρκούν για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υπάρχει δυνατότητα αμοιβαίας υποκατάστασης δύο προϊόντων από την πλευρά της ζήτησης. Η δυνατότητα εναλλαγής των προϊόντων από τον καταναλωτή ή οι ομοιότητες όσον αφορά τα χαρακτηριστικά τους δεν αποτελούν, καθαυτές, επαρκή κριτήρια, δεδομένου ότι η ευαισθησία των πελατών στις μεταβολές των σχετικών τιμών εξαρτάται και από άλλους παράγοντες. Για παράδειγμα, είναι δυνατόν να υπάρχουν διάφοροι περιορισμοί στην

αγορά αρχικού εξοπλισμού για δομικά στοιχεία αυτοκινήτων και ανταλλακτικά, με αποτέλεσμα την ύπαρξη δύο διαφορετικών αγορών σχετικού προϊόντος. Αντίθετα, η ύπαρξη διαφορετικών χαρακτηριστικών δεν αποκλείει κάθε δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης, εφόσον αυτή εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από τη σημασία που αποδίδουν οι πελάτες στις διαφορές αυτές.

37. Τα στοιχεία που η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμα για την αξιολόγηση της δυνατότητας υποκατάστασης μεταξύ δύο προϊόντων από την πλευρά της ζήτησης μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής:
38. *Στοιχεία που αποδεικνύουν την υποκατάσταση στο πρόσφατο παρελθόν.* Σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να αντληθούν συμπεράσματα από πρόσφατα συμβάντα ή συγκρούσεις στην αγορά τα οποία προσφέρουν πραγματικά παραδείγματα υποκατάστασης μεταξύ δύο προϊόντων. Όταν είναι διαθέσιμες, οι πληροφορίες του είδους αυτού έχουν κατά κανόνα θεμελιώδη σημασία για τον ορισμό της αγοράς. Αν οι σχετικές τιμές έχουν ήδη μεταβληθεί στο παρελθόν (ενώ όλες οι υπόλοιπες παράμετροι παραμένουν αμετάβλητες), οι αντιδράσεις όσον αφορά τις ζητούμενες ποσότητες έχουν καθοριστική σημασία για την απόδειξη της ύπαρξης δυνατότητας υποκατάστασης. Η προώθηση, στο παρελθόν, ενός νέου προϊόντος μπορεί επίσης να προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες, όταν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν με ακρίβεια τα προϊόντα οι πωλήσεις των οποίων μειώθηκαν εξαιτίας του νέου αυτού προϊόντος.
39. Για την οριοθέτηση των αγορών έχουν προβλεφθεί ορισμένοι *ποσοτικοί δοκιμαστικοί έλεγχοι*. Οι δοκιμαστικοί έλεγχοι γίνονται στο πλαίσιο διαφόρων οικονομετρικών και στατιστικών προσεγγίσεων: εκτίμηση της ελαστικότητας και της αλληλεπίδρασης των τιμών στη ζήτηση ενός προϊόντος^(*), παραλληλισμοί της διαχρονικής κίνησης τιμών, ανάλυση των αιτιακών σχέσεων μεταξύ χρονολογικών σειρών τιμών και συσχέτιση επιπέδου τιμών ή/και της σύγκλισής τους. Προκειμένου να προσδιορίσει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες πραγματοποιήθηκε η υποκατάσταση στο παρελθόν και τα χαρακτηριστικά της, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της τα διαθέσιμα ποσοτικά στοιχεία, τα οποία είναι δυνατόν να υποβληθούν σε αυστηρό και διεξοδικό έλεγχο.
40. *Απόψεις των πελατών και των ανταγωνιστών.* Στο πλαίσιο των ερευνών της, η Επιτροπή έρχεται συχνά σε επαφή με τους κυριότερους πελάτες και ανταγωνιστές των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, προκειμένου να γνωρίσει τις απόψεις τους όσον αφορά τα όρια της αγοράς του σχετικού προϊόντος και να συγκεντρώσει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες οι οποίες της χρειάζονται προκειμένου να καταλήξει σε συμπέρασμα όσον αφορά την έκταση της αγοράς. Η Επιτροπή λαμ-

(*) Ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή ενός προϊόντος X είναι η έκταση της μεταβλητότητας της ζήτησης του προϊόντος αυτού ανάλογα με τη διακύμανση της τιμής του. Σταυροειδής ελαστικότητα της ζήτησης μεταξύ δύο προϊόντων X και Y είναι η μεταβολή της ζήτησης του προϊόντος X σε σχέση με τη μεταβολή της τιμής του προϊόντος Y.

βάνει υπόψη της τις αιτιολογημένες απαντήσεις των εν λόγω πελατών και ανταγωνιστών, εφόσον υποστηρίζονται από πραγματικά αποδεικτικά στοιχεία, όσον αφορά την αντίδρασή τους σε περίπτωση που οι σχετικές τιμές των υποψηφίων προϊόντων παρουσίαζαν μικρή αύξηση στην υποψήφια γεωγραφική περιοχή (για παράδειγμα της τάξης του 5 % έως 10 %).

41. *Προτιμήσεις των καταναλωτών.* Στην περίπτωση των καταναλωτικών αγαθών, είναι ίσως δύσκολο για την Επιτροπή να γνωρίζει άμεσα την άποψη των τελικών καταναλωτών όσον αφορά τα προϊόντα υποκατάστασης. Οι έρευνες *μάρκετινγκ* που έχουν διεξαχθεί στο παρελθόν για λογαριασμό των επιχειρήσεων οι οποίες και τις χρησιμοποιούν για τη λήψη των αποφάσεών τους όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών των προϊόντων τους ή/και των ενεργειών τους, στον τομέα του μάρκετινγκ μπορούν να προσφέρουν στην Επιτροπή χρήσιμες πληροφορίες για τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Οι έρευνες που έχουν διεξαχθεί μεταξύ των καταναλωτών σχετικά με τις καταναλωτικές τους συνήθειες, στοιχεία σχετικά με τις αγοραστικές συνήθειες των καταναλωτών, οι απόψεις των εμπόρων λιανικής πώλησης, καθώς και γενικότερα οι μελέτες για έρευνα της αγοράς τις οποίες κοινοποιούν τα μέρη και οι ανταγωνιστές τους χρησιμοποιούνται προκειμένου να προσδιοριστεί κατά πόσο ένας σημαντικός από οικονομική άποψη αριθμός καταναλωτών θεωρεί ότι υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ δύο προϊόντων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη σημασία των εμπορικών σημάτων για τα εν λόγω προϊόντα. Η Επιτροπή εξετάζει με τη μεγαλύτερη δυνατή προσοχή τις έρευνες που έχουν διεξαχθεί μεταξύ των καταναλωτών από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ή ανταγωνιστές τους ειδικά για τους σκοπούς της διαδικασίας εξέτασης μιας πράξης συγκέντρωσης ή μιας πράξης συγκέντρωσης ή μιας διαδικασίας βάσει του κανονισμού αριθ. 17. Αντίθετα με τις προϋπάρχουσες μελέτες, οι έρευνες αυτές δεν έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων για τη λήψη σοβαρών αποφάσεων.

42. *Φραγμοί και δαπάνες που συνδέονται με τη μετατόπιση της ζήτησης σε δυναμικά υποκατάστατα.* Η ύπαρξη ορισμένων φραγμών και δαπανών μπορεί να οδηγήσει την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι δύο προϊόντα μεταξύ των οποίων υπάρχει, εκ πρώτης όψεως, δυνατότητα υποκατάστασης από την άποψη της ζήτησης, δεν ανήκουν στην ίδια αγορά. Είναι αδύνατο να παρασχεθεί εξαντλητικός κατάλογος όλων των δυνατών φραγμών στην υποκατάσταση, καθώς και των δαπανών που συνεπάγεται η μετατόπιση της ζήτησης. Τα εμπόδια ή οι φραγμοί αυτοί μπορούν να οφείλονται σε διάφορους λόγους. Στο πλαίσιο των προηγούμενων αποφάσεών της, η Επιτροπή έχει αντιμετωπίσει διάφορα εμπόδια ρυθμιστικής φύσεως ή άλλες μορφές κρατικής παρέμβασης, περιορισμούς στις αγορές σε μεταγενέστερο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, ανάγκη πραγματοποίησης κεφαλαιουχικών επενδύσεων ή μείωση της τρέχουσας παραγωγής λόγω στροφής σε εναλλακτικές εισροές, τη γεωγραφική θέση των πελατών, ειδικές επενδύσεις στη διαδικασία παραγωγής, επενδύσεις για κατάρτιση και επεν-

δύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό, δαπάνες επανεξοπλισμού και άλλες επενδύσεις, αβεβαιότητα όσον αφορά την ποιότητα και τη φήμη άγνωστων προμηθευτών, και άλλα.

43. *Διάφορες κατηγορίες πελατών και διακρίσεις ως προς τις τιμές.* Η ύπαρξη διαφόρων ομάδων καταναλωτών μπορεί να οδηγήσει σε στενότερο ορισμό της αγοράς του σχετικού προϊόντος. Μια συγκεκριμένη ομάδα πελατών για το σχετικό προϊόν μπορεί να αποτελέσει από μόνη της μια μικρότερη, ξεχωριστή αγορά αν η ομάδα αυτή αποτελέσει αντικείμενο διακρίσεων όσον αφορά τις τιμές. Αυτό συμβαίνει συχνά όταν πληρούνται δύο προϋποθέσεις: α) είναι αδύνατον να προσδιοριστεί με σαφήνεια η ομάδα στην οποία ανήκει ένας μεμονωμένος πελάτης κατά τη στιγμή που παλούνται σ' αυτόν τα σχετικά προϊόντα και β) η διενέργεια συναλλαγών μεταξύ πελατών ή διαιτησίας από τρίτους δεν είναι εφικτή.

Στοιχεία για τον ορισμό των αγορών — Γεωγραφική διάσταση

44. Τα στοιχεία που κρίνονται χρήσιμα από την Επιτροπή για τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς μπορούν να υπαχθούν στις ακόλουθες κατηγορίες:

45. *Στοιχεία που αποδεικνύουν τη γεωγραφική μετατόπιση παραγγελιών στο παρελθόν.* Σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι δυνατόν να υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν, τη μεταβολή των τιμών μεταξύ διαφόρων περιοχών και τις συνεπαγόμενες αντιδράσεις των πελατών. Κατά κανόνα, οι ποσοτικοί δοκιμαστικοί έλεγχοι που χρησιμοποιούνται για τον ορισμό της αγοράς του σχετικού προϊόντος μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης για τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς, αλλά θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η σύγκριση τιμών σε διεθνή κλίμακα μπορεί να είναι περισσότερο πολύπλοκη λόγω ορισμένων παραγόντων όπως οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών, η φορολογία και η διαφοροποίηση των προϊόντων.

46. *Βασικά χαρακτηριστικά της ζήτησης.* Η φύση της ζήτησης για το σχετικό προϊόν μπορεί να προσδιορίσει την έκταση της γεωγραφικής αγοράς. Παράγοντες όπως οι εθνικές προτιμήσεις ή η προτίμηση για εθνικά εμπορικά σήματα, η γλώσσα, ο πολιτισμός και ο τρόπος ζωής και η ανάγκη για τοπική παρουσία ασκούν σοβαρή επιρροή στο γεωγραφικό περιορισμό του ανταγωνισμού.

47. *Απόψεις των πελατών και των ανταγωνιστών.* Ανάλογα με την περίπτωση, η Επιτροπή έρχεται σε επαφή με τους κυριότερους πελάτες και ανταγωνιστές των μερών, στο πλαίσιο των ερευνών της, προκειμένου να συγκεντρώσει τις απόψεις τους όσον αφορά τα όρια της γεωγραφικής αγοράς, καθώς και τα περισσότερα από τα στοιχεία που της είναι απαραίτητα προκειμένου να προσδιορίσει την έκταση της αγοράς, εφόσον είναι καλά τεκμηριωμένα.

48. *Τρέχουσα γεωγραφική διάρθρωση των πραγματοποιούμενων αγορών.* Η εξέταση των συνηθειών των πελατών όσον αφορά τις αγορές που πραγματοποιούν στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου επιτρέπει να συγκεντρωθούν χρήσιμα στοιχεία όσον αφορά τη δυνατή έκταση της γεωγραφικής αγοράς. Όταν οι πελάτες πραγματοποιούν τις αγορές τους, με τους ίδιους όρους, από εταιρείες που είναι εγκατεστημένες σε οποιοδήποτε μέρος της Κοινότητας ή του ΕΟΧ ή όταν εφοδιάζονται μέσω διαδικασιών υποβολής προσφορών στις οποίες υποβάλλουν προσφορές εταιρείες από οποιοδήποτε μέρος της Κοινότητας ή του ΕΟΧ, η σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται κατά κανόνα ότι εκτείνεται στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
49. *Ροές των συναλλαγών/χαρακτηριστικά των παραδόσεων.* Όταν ο αριθμός των πελατών είναι τόσο μεγάλος ώστε δεν είναι δυνατόν να διαμορφωθεί μια σαφής εικόνα της γεωγραφικής διάρθρωσης των πραγματοποιούμενων αγορών βάσει των πληροφοριών που παρέχουν οι πελάτες αυτοί, είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται στοιχεία σχετικά με τις ροές των συναλλαγών, με την προϋπόθεση ότι υπάρχουν αναλυτικά στατιστικά στοιχεία όσον αφορά τις συναλλαγές των σχετικών προϊόντων. Οι ροές των συναλλαγών και, πριν από οτιδήποτε άλλο, η ανάλυση των ροών αυτών προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες για τον προσδιορισμό της έκτασης της γεωγραφικής αγοράς, αλλά δεν επαρκούν για να συναχθούν οριστικά συμπεράσματα σχετικά με το θέμα αυτό.
50. *Εμπόδια και δαπάνες που συνδέονται με τη στρόφι των πελατών σε επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλες περιοχές.* Η απουσία διασυνοριακών αγορών ή ροών συναλλαγών, για παράδειγμα, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η αγορά είναι καθαρά εθνική. Πριν συναχθεί το συμπέρασμα ότι μια σχετική γεωγραφική αγορά είναι εθνική, πρέπει να εξεταστεί αν υπάρχουν φραγμοί που απομονώνουν την αγορά αυτή από το εξωτερικό. Το πλέον προφανές εμπόδιο το οποίο εμποδίζει ένα πελάτη να στραφεί σε επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλες περιοχές είναι το μεταφορικό κόστος μεταφοράς καθώς και οι περιορισμοί όσον αφορά την μεταφορά οι οποίοι απορρέουν από τη νομοθεσία μιας χώρας ή από τη φύση των σχετικών προϊόντων. Οι επιπτώσεις του κόστους μεταφοράς περιορίζουν κατά κανόνα την έκταση μιας γεωγραφικής αγοράς για τα ογκώδη προϊόντα μικρής αξίας. Ωστόσο, τα μειονεκτήματα από την άποψη της μεταφοράς μπορούν επίσης να αντισταθμιστούν από συγκριτικό πλεονέκτημα σε άλλους τομείς (εργατικό κόστος ή κόστος των πρώτων υλών). Η πρόσβαση στο δίκτυο διανομής σε μια δεδομένη περιοχή, τα εναπομένοντα εμπόδια λόγω των κανονιστικών ρυθμίσεων σε ορισμένους τομείς, οι ποσοστάσεις ή οι τελωνειακοί δασμοί μπορούν επίσης να αποτελέσουν φραγμούς οι οποίοι απομονώνουν μια γεωγραφική περιοχή από τις πιέσεις του ανταγωνισμού που ασκούν οι επιχειρήσεις οι οποίες είναι εγκατεστημένες εκτός της περιοχής αυτής. Το σημαντικό κόστος που συνδέεται με την αλλαγή προμηθευτών, όταν οι προμηθευτές αυτοί βρίσκονται σε άλλες χώρες, αποτελεί ένα πρόσθετο εμπόδιο.
51. Βάσει των στοιχείων που συγκεντρώνει, η Επιτροπή ορίζει τη γεωγραφική αγορά, η οποία μπορεί να είναι από τοπική έως και παγκόσμια και υπάρχουν παραδείγματα τόσο τοπικών όσο και παγκοσμίων αγορών στις αποφάσεις που έχει ήδη λάβει στο παρελθόν η Επιτροπή.
52. Στις προηγούμενες παραγράφους περιγράφονται οι διαφορετικοί παράγοντες που ενδεχομένως επηρεάζουν τον καθορισμό των αγορών. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση είναι απαραίτητο να συγκεντρώνονται αποδεικτικά στοιχεία και να εξετάζεται κάθε ένας από τους παράγοντες αυτούς. Πολύ συχνά στην πράξη, τα αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώνονται σχετικά με ορισμένους από τους παράγοντες αυτούς είναι αρκετά για να συναχθεί κάποιο συμπέρασμα, όπως φαίνεται από την μέχρι στιγμής πρακτική της Επιτροπής για τη λήψη των αποφάσεών της.

IV. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΡΙΔΙΩΝ ΑΓΟΡΑΣ

53. Ο ορισμός της σχετικής αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάστασή της, επιτρέπει να εντοπιστούν οι προμηθευτές και οι πελάτες/καταναλωτές που δραστηριοποιούνται στην αγορά αυτή. Βάσει του ορισμού αυτού, είναι δυνατόν να υπολογιστούν, για κάθε έναν από τους προμηθευτές, το συνολικό μέγεθος της αγοράς καθώς και το μερίδιο που κατέχει στην αγορά, βάσει του κύκλου εργασιών που πραγματοποιεί όσον αφορά τα σχετικά προϊόντα στη σχετική περιοχή. Στην πράξη, το συνολικό μέγεθος της αγοράς καθώς και το μερίδιο αγοράς που κατέχει κάθε προμηθευτής μπορούν να εξακριβωθούν από διάφορες πηγές πληροφοριών, όπως είναι οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων ή οι μελέτες που ανατίθενται σε γραφεία εμπειρογνομώνων, συμβούλους βιομηχανιών ή και εμπειρικούς συλλόγους. Όταν δεν υπάρχουν πληροφορίες του είδους αυτού, ή όταν οι διαθέσιμες εκτιμήσεις δεν είναι αξιόπιστες, η Επιτροπή ζητεί κατά κανόνα από κάθε προμηθευτή στη σχετική αγορά να της κοινοποιήσει τον κύκλο εργασιών του, έτσι ώστε να μπορέσει να υπολογίσει το συνολικό μέγεθος της αγοράς και τα μερίδια που κατέχει στην αγορά αυτή κάθε προμηθευτής.
54. Παρόλο που ο υπολογισμός των μεριδίων αγοράς γίνεται συνήθως βάσει των πωλήσεων, υπάρχουν εντούτοις και άλλες ενδείξεις οι οποίες, ανάλογα με τα εκάστοτε προϊόντα ή τομείς, μπορούν να προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες όπως είναι η παραγωγική ικανότητα, ο αριθμός των υποψηφίων στους διαγωνισμούς, οι μονάδες στόλου στις αεροπορικές μεταφορές, ή τα αποθέματα στην περίπτωση τομέων όπως η εξορυκτική βιομηχανία.
55. Κατά γενικό κανόνα, τόσο ο όγκος όσο και η αξία που αντιπροσωπεύουν οι πωλήσεις αποτελούν χρήσιμες πληροφορίες. Στην περίπτωση διαφοροποιημένων προϊόντων, θεωρείται ότι οι πωλήσεις σε αξία και το αντίστοιχο μερίδιο αγοράς αντικατοπτρίζουν καλύτερα τη σχετική θέση και δύναμη κάθε προμηθευτή.

V. ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

56. Υπάρχουν ορισμένοι τομείς στους οποίους η εφαρμογή των αρχών που εκτέθηκαν πιο πάνω απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Αυτό ισχύει ιδίως όταν εξετάζονται οι πρωτογενείς και δευτερογενείς αγορές, οπότε πρέπει να εξετάζεται βάσει του άρθρου 86 η συμπεριφορά των επιχειρήσεων σε δεδομένο χρονικό σημείο. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για τον ορισμό των αγορών στις περιπτώσεις αυτές είναι η ίδια, δηλαδή πρέπει να αξιολογούνται

οι αντιδράσεις των πελατών στις διακυμάνσεις των σχετικών τιμών, λαμβάνοντας όμως υπόψη τους περιορισμούς στην υποκατάσταση λόγω των συνθηκών που επικρατούν στις συνδεδεμένες αγορές. Στις περιπτώσεις που έχει σημασία η συμβατότητα με το πρωτογενές προϊόν όπως, για παράδειγμα, όταν πρόκειται για ανταλλακτικά, ο ορισμός της αγοράς δευτερογενών προϊόντων μπορεί να γίνει στενότερος. Τα προβλήματα που συνδέονται με την εξεύρεση συμβατών δευτερογενών προϊόντων σε συνδυασμό με τις υψηλές τιμές και τη μεγάλη διάρκεια ζωής των πρωτογενών προϊόντων μπορούν να καταστήσουν συμφέρουσες τις αυξήσεις των σχετικών τιμών των δευτερογενών προϊόντων. Αν υπάρχει δυνατότητα σημαντικής υποκατάστασης μεταξύ των δευτερογενών προϊόντων ή αν τα χαρακτηριστικά των πρωτογενών προϊόντων καθιστούν εφικτή την ταχεία και άμεση αντίδραση των καταναλωτών στις αυξήσεις των σχετικών τιμών των δευτερογενών προϊόντων, ο ορισμός της αγοράς μπορεί να είναι διαφορετικός.

57. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αλυσιδωτή υποκατάσταση μπορεί να οδηγήσει στον ορισμό μιας σχετικής αγοράς στην οποία δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων ή των περιοχών που βρίσκονται στην περιφέρεια της αγοράς αυτής. Για παράδειγμα, μπορούμε να αναφέρουμε τη γεωγραφική διάσταση μιας αγοράς προϊόντων με σημαντικό κόστος μεταφοράς. Στις περιπτώσεις αυτές, το υψηλό κόστος

μεταφοράς έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζονται οι παραδόσεις από ένα συγκεκριμένο εργοστάσιο σε μια περιοχή γύρω από το εργοστάσιο αυτό. Καταρχήν, η περιοχή αυτή μπορεί να αποτελεί τη σχετική γεωγραφική αγορά. Ωστόσο, αν λόγω της κατανομής των εργοστασίων παρατηρείται σημαντική αλληλεπικάλυψη μεταξύ των περιοχών γύρω από τα διάφορα εργοστάσια, οι τιμές των προϊόντων αυτών είναι δυνατόν να επηρεάζονται από μια αλυσιδωτή υποκατάσταση, με αποτέλεσμα τον ορισμό μιας ευρύτερης γεωγραφικής αγοράς. Ο ίδιος συλλογισμός ισχύει στην περίπτωση που ένα προϊόν Β αποτελεί υποκατάστατο, από την πλευρά της ζήτησης, των προϊόντων Α και Γ. Ακόμη και αν δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης υποκατάστασης μεταξύ των δύο τελευταίων αυτών προϊόντων, από την πλευρά της ζήτησης, τα προϊόντα αυτά μπορούν να συγκαταλέγονται στην ίδια αγορά σχετικών προϊόντων, δεδομένου ότι η ύπαρξη του προϊόντος υποκατάστασης Β επηρεάζει τις τιμές τους.

58. Από πρακτική άποψη, η έννοια της αλυσιδωτής υποκατάστασης πρέπει να επιβεβαιώνεται από πραγματικά στοιχεία, για παράδειγμα σχετικά με την αλληλεπίδραση των τιμών στα όρια των αλυσίδων υποκατάστασης, προκειμένου να επεκταθεί, σε συγκεκριμένη περίπτωση, η σχετική αγορά. Τα επίπεδα τιμών στα όρια των αλυσίδων πρέπει να είναι επίσης της ίδιας τάξης μεγέθους.

Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

(97/C 372/04)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

I.

1. Η Επιτροπή θεωρεί σημαντικό να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων στις περιπτώσεις που η συνεργασία αυτή είναι οικονομικά επιθυμητή και δεν προκαλεί αντιρρήσεις από την άποψη της πολιτικής ανταγωνισμού. Για το σκοπό αυτό, δημοσίευσε την ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές που αφορούν τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων⁽¹⁾, στην οποία απαριθμούνται ορισμένες συμφωνίες και οι οποίες εκ της φύσεώς τους δεν μπορούν να θεωρηθούν περιοριστικές του ανταγωνισμού. Στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις συμβάσεις υπεργολαβίας⁽²⁾, η Επιτροπή αναφέρει επίσης ότι αυτό το είδος συμφωνιών που προσφέρει ευκαιρίες ανάπτυξης στις επιχειρήσεις, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1. Η ανακοίνωση για την αντιμετώπιση των κοινών επιχειρήσεων με χαρακτήρα συνεργασίας⁽³⁾ περιγράφει λεπτομερώς τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι εν λόγω συμφωνίες δεν εμπίπτουν

στην απαγόρευση των συμπράξεων. Με την παρούσα ανακοίνωση, η οποία αντικαθιστά την ανακοίνωση της Επιτροπής της 3ης Σεπτεμβρίου 1986⁽⁴⁾, η Επιτροπή επιθυμεί να συμβάλει στον ακριβέστερο προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1, με στόχο να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων.

2. Το άρθρο 85 παράγραφος 1 απαγορεύει τις συμφωνίες που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατέστησε σαφές ότι η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται εφόσον οι επιπτώσεις της συμφωνίας στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές ή στον ανταγωνισμό δεν γίνονται αισθητές. Οι συμφωνίες που δεν δύνανται να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών δεν εμπίπτουν στο άρθρο 85. Συνεπώς πρέπει να εξετάζονται αποκλειστικά βάσει και στο πλαίσιο των εθνικών νομοθεσιών. Αυτό ισχύει για συμφωνίες των οποίων οι πραγματικές ή προβλέψιμες επιπτώσεις περιορίζονται στο έδαφος ενός μόνο κράτους

(1) ΕΕ C 75 της 29. 7. 1968, σ. 3, όπως διορθώθηκε στην ΕΕ C 84 της 28. 8. 1968, σ. 14.

(2) ΕΕ C 1 της 3. 1. 1979, σ. 2.

(3) ΕΕ C 43 της 16. 2. 1993, σ. 2.

(4) ΕΕ C 231 της 12. 9. 1986, σ. 2.

μέλους ή μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών. Οι συμφωνίες που επηρεάζουν αισθητά τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, αλλά οι οποίες δεν έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85 παράγραφος 1.

3. Με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή, θεσιζοντας ποσοτικά κριτήρια και διευκρινίζοντας τον τρόπο εφαρμογής τους, έχει προσδώσει αρκετά συγκεκριμένο νόημα στον όρο «αισθητός», έτσι ώστε να μπορούν μόνες τους οι επιχειρήσεις να κρίνουν κατά πόσο οι συμφωνίες τους στο μέτρο που είναι ήσσονος σημασίας, εκφεύγουν της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 85 παράγραφος 1. Ωστόσο, ο ποσοτικός ορισμός του «αισθητού» περιορισμού του ανταγωνισμού έχει απλώς ενδεικτική αξία· στην πράξη, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ακόμη και συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων όπου υπάρχει υπέρβαση των ορίων αυτών, μπορεί και πάλι να συνεπάγονται αμελητέο μόνο επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών ή περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και συνεπώς να μην εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85 παράγραφος 1. Η παρούσα ανακοίνωση δεν περιέχει εξάλλου εξαντλητική απαρίθμηση των περιορισμών που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 85 παράγραφος 1. Αναμφίβολα, ακόμη και συμφωνίες που δεν είναι ήσσονος σημασίας, μπορεί να μην εμπίπτουν στην απαγόρευση των συμπράξεων λόγω της αποκλειστικής ευνοϊκής επίδρασής τους στον ανταγωνισμό.
4. Χάρη στο περιεχόμενο της παρούσας ανακοίνωσης θα εκλείψει οποιοδήποτε συμφέρον για διευκρίνηση με ατομικές αποφάσεις της Επιτροπής της νομικής κατάστασης που δημιουργείται από τις συμφωνίες, επομένως δεν θα χρειάζεται κοινοποίηση των συμφωνιών αυτών. Εντούτοις, αν υπάρχουν αμφιβολίες για το κατά πόσο, συγκεκριμένη συμφωνία ενδέχεται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών ή να περιορίσει αισθητά τον ανταγωνισμό, οι επιχειρήσεις έχουν την ευχέρεια να υποβάλουν αίτηση για αρνητική πιστοποίηση ή να κοινοποιήσουν τη συμφωνία σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις των κανονισμών του Συμβουλίου αριθ. 17⁽⁵⁾, (ΕΟΚ) αριθ. 1017/68⁽⁶⁾, (ΕΟΚ) αριθ. 4056/86⁽⁷⁾ και (ΕΟΚ) αριθ. 3975/87⁽⁸⁾.
5. Με την επιφύλαξη των σημείων 11 και 20, η Επιτροπή δεν θα κινεί διαδικασία, ούτε μετά από αίτηση ούτε αυτεπάγγελτα, για τις περιπτώσεις που καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση. Στις περιπτώσεις που οι επιχειρήσεις δεν κοινοποιούν συμφωνία που εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1, επειδή καλόπιστα θεωρούν ότι η συμφωνία καλύπτεται από την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή δεν προτίθεται να επιβάλει πρόστιμο.
6. Η παρούσα ανακοίνωση εφαρμόζεται επίσης στις αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και στις εναρμονισμένες πρακτικές.

7. Με την παρούσα ανακοίνωση δεν θίγεται από τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 85, μπορεί όμως η ίδια η ανακοίνωση να αποτελέσει στοιχείο λαμβανόμενο υπόψη κατά την εκδίκαση διαφορών ενώπιον των οργάνων αυτών. Με την παρούσα ανακοίνωση δεν προδικάζεται επίσης οποιαδήποτε ερμηνεία του άρθρου 85 από το Δικαστήριο ή το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
8. Με την παρούσα ανακοίνωση δεν θίγεται η δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων των εθνικών νομοθεσιών περί ανταγωνισμού.

II.

9. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων παραγωγής ή διανομής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85 παράγραφος 1 αν τα μερίδια αγοράς που κατέχονται από το σύνολο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν υπερβαίνουν σε καμία από τις σχετικές αγορές:

— ποσοστό 5%, όταν η συμφωνία συνάπτεται μεταξύ επιχειρήσεων οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν το ίδιο στάδιο παραγωγής ή εμπορίας («οριζόντια» συμφωνία),

— ποσοστό 10% όταν η συμφωνία συνάπτεται μεταξύ επιχειρήσεων οι δραστηριότητες των οποίων αφορούν διαφορετικά στάδια της οικονομίας («κάθετη» συμφωνία).

Σε περίπτωση μικτών οριζόντιων και κάθετων συμφωνιών ή δυσκολίας ταξινόμησης της συμφωνίας ως οριζόντιας ή κάθετης ισχύει το όριο του 5%.

10. Εξάλλου, κατά την άποψη της Επιτροπής, οι προαναφερόμενες συμφωνίες δεν εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 85 παράγραφος 1 ούτε και αν κατά τη διάρκεια δύο συνεχόμενων οικονομικών ετών υπάρχει υπέρβαση των μεριδίων αγοράς που αναφέρονται στο σημείο 9, όχι όμως κατά περισσότερο του ενός δεκάτου.

11. Όσον αφορά

α) τις «οριζόντιες» συμφωνίες που έχουν ως στόχο:

- τον καθορισμό των τιμών ή τον περιορισμό της παραγωγής ή των πωλήσεων ή
- την κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού,

β) τις «κάθετες» συμφωνίες που έχουν ως στόχο:

- τον καθορισμό τιμών μεταπώλησης ή
- την εξασφάλιση εδαφικής προστασίας εις όφελος των συμμετεχουσών ή τρίτων επιχειρήσεων,

η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1 δεν μπορεί να αποκλεισθεί, ακόμη και αν τα μερίδια αγοράς που κατέχονται από το σύνολο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων είναι κατώτερα από τα όρια που αναφέρονται στα σημεία 9 και 10.

⁽⁵⁾ ΕΕ 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 175 της 23. 7. 1968, σ. 1.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 378 της 31. 12. 1986, σ. 4.

⁽⁸⁾ ΕΕ L 374 της 31. 12. 1987, σ. 1.

- Η Επιτροπή θεωρεί ωστόσο ότι κατά πρώτο λόγο εναπόκειται στις αρχές και τα δικαιοδοτικά όργανα των κρατών μελών να ασχοληθούν με τις συμφωνίες που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β). Συνεπώς, στις περιπτώσεις αυτές η Επιτροπή θα παρεμβαίνει μόνο όταν εκτιμά ότι το ελιθάλλει το συμφέρον της Κοινότητας και, ιδιαίτερα, αν οι συμφωνίες αυτές επηρεάζουν την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
12. Συμμετέχουσες επιχειρήσεις, κατά την έννοια της παρούσας ανακοίνωσης, είναι:
- οι συμβαλλόμενες στη συμφωνία επιχειρήσεις·
  - οι επιχειρήσεις στις οποίες μια των συμβαλλομένων διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα:
    - περισσότερο από το ήμισυ του κεφαλαίου ή του κεφαλαίου κινήσεως ή
    - περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου ή
    - το δικαίωμα να ορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του εποπτικού συμβουλίου ή του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων που εκπροσωπούν νομικά την επιχείρηση ή
    - το δικαίωμα διαχείρισης των υποθέσεων της επιχείρησης·
  - οι επιχειρήσεις που διαθέτουν σε μια από τις συμβαλλόμενες στη συμφωνία επιχειρήσεις άμεσα ή έμμεσα, τα अपαριθμούμενα στο στοιχείο β) δικαιώματα ή εξουσίες·
  - οι επιχειρήσεις στις οποίες μια επιχείρηση αναφερόμενη στο σημείο γ) διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που απαριθμούνται στο στοιχείο β).
- Θεωρούνται επίσης ως συμμετέχουσες επιχειρήσεις εκείνες στις οποίες οι αναφερόμενες στα στοιχεία α) έως δ) επιχειρήσεις διαθέτουν από κοινού, άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που αναφέρονται στο στοιχείο β).
13. Για τον υπολογισμό του μεριδίου της αγοράς είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχετική αγορά. Τούτο σημαίνει ότι πρέπει να προσδιοριστεί η αγορά των σχετικών προϊόντων καθώς και η σχετική γεωγραφική αγορά.
14. Η αγορά των σχετικών προϊόντων περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που είναι δυνατό, κατά την άποψη του καταναλωτή, να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται.
15. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις λαμβάνουν μέρος στην προμήθεια των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, στην οποία οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως διότι οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.
16. Κατά την εφαρμογή των σημείων 14 και 15, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανακοίνωση της Επιτροπής (όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού⁽⁹⁾).
17. Σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς την οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, οι επιχειρήσεις μπορούν να θεωρήσουν ότι δεν υπάρχει αισθητή επίδραση στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ή στον ανταγωνισμό όταν δεν υπάρχει σε κανένα κράτος μέλος υπέρβαση των προαναφερθέντων στα σημεία 9 και 10 ορίων όσον αφορά τα μερίδια της αγοράς. Ωστόσο, η εκτίμηση αυτή δεν εμποδίζει την ενδεχόμενη εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού στις οικείες συμφωνίες.
18. Το τμήμα II της παρούσας ανακοίνωσης δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις περιορισμού του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά που προκύπτει από το σωρευτικό αποτέλεσμα παράλληλων δικτύων παρόμοιων συμφωνιών που έχουν εγκαταστήσει διάφοροι παραγωγοί ή έμποροι.

III.

19. Οι συμφωνίες μεταξύ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, όπως προσδιορίζονται στο παράρτημα της σύστασης 96/280/ΕΚ της Επιτροπής⁽¹⁰⁾, θα μπορούσαν σε σπάνιες περιπτώσεις να επηρεάσουν αισθητά το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς. Συνεπώς, δεν εμπίπτουν, κατά γενικό κανόνα, στην απαγόρευση του άρθρου 85 παράγραφος 1. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συμφωνίες αυτές πληρούν κατ'εξαιρεση τους όρους εφαρμογής της διάταξης αυτής, οι εν λόγω συμφωνίες δεν παρουσιάζουν κοινοτικό ενδιαφέρον σε επαρκή βαθμό έτσι ώστε να δικαιολογείται σχετική παρέμβαση. Γι' αυτό το λόγο, η Επιτροπή δεν θα κινεί διαδικασία, ούτε κατόπιν αιτήσεως ούτε αυτεπάγγελτα, για την εφαρμογή των διατάξεων που άρθρου 85 παράγραφος 1 στις συμφωνίες αυτές, ακόμα και αν υπάρχει υπέρβαση των ορίων που προσδιορίζονται στα σημεία 9 και 10.
20. Η Επιτροπή επιφυλάσσεται ωστόσο, να παρέμβει ως προς τις συμφωνίες αυτές
- όταν παρεμποδίζουν ουσιαστικά τον ανταγωνισμό σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς·
  - όταν, στη σχετική αγορά, ο ανταγωνισμός περιορίζεται από το σωρευτικό αποτέλεσμα παράλληλων δικτύων παρόμοιων συμφωνιών που έχουν εγκαταστήσει διάφοροι παραγωγοί ή έμποροι.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 372 της 9. 12. 1997, σ. 5.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ L 107 της 30. 4. 1996, σ. 4.

ΓΝΩΜΗ

της συμβουλευτικής επιτροπής για τις συγκεντρώσεις που διατυπώθηκε κατά την 45η συνεδρίαση της 9ης Απριλίου 1997 όσον αφορά προσχέδιο απόφασης για την υπόθεση IV/M.856 — British Telecom/MCI

(97/C 372/05)

Σχετικά με τη συγκέντρωση μεταξύ της BT και της MCI που κοινοποιήθηκε σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου:

1. Η συμβουλευτική επιτροπή συμφωνεί με τους ορισμούς της αγοράς προϊόντος που περιλαμβάνονται στο σχέδιο απόφασης της Επιτροπής.
2. Η συμβουλευτική επιτροπή συμφωνεί με τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς που περιλαμβάνεται στο σχέδιο απόφασης της Επιτροπής.
3. Η συμβουλευτική επιτροπή θεωρεί ότι η προτεινόμενη συγχώνευση, όπως αρχικά κοινοποιήθηκε, ενδέχεται να ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση της BT στην αγορά για την παροχή διεθνών υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας στο δρόμο Ηνωμένο Βασίλειο (HB) — Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ).
4. Η συμβουλευτική επιτροπή θεωρεί ότι η προτεινόμενη συγχώνευση, όπως αρχικά κοινοποιήθηκε, ενδέχεται να ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση της BT στην αγορά του HB για την παροχή υπηρεσιών ηχοδιάσκεψης.
5. Η συμβουλευτική επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι οι δεσμεύσεις που πρότειναν να αναλάβουν οι συμβαλλόμενοι είναι επαρκείς και οι ενδεδειγμένες ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ενίσχυσης των δεσποζουσών θέσεων που προαναφέρθηκαν λόγω της κοινοποιηθείσας συγκέντρωσης.
6. Η συμβουλευτική επιτροπή θεωρεί ότι, εφόσον οι συμβαλλόμενοι τηρήσουν πλήρως τις αναληφθείσες δεσμεύσεις, η συγκέντρωση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά και τη λειτουργία της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.
7. Η συμβουλευτική επιτροπή καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη της και τα άλλα σημεία που ανέκυψαν κατά τη συζήτηση.
8. Η Επιτροπή συνιστά να δημοσιευθεί η παρούσα γνώμη.

ΓΝΩΜΗ

της συμβουλευτικής επιτροπής συγκεντρώσεων που ελήφθη κατά την 47η συνεδρίασή της στις 4 Ιουλίου 1997 σχετικά με το προκαταρκτικό σχέδιο απόφασης για την υπόθεση IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas

(97/C 372/06)

1. Η επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η κοινοποιηθείσα αγορά της MDC από τη Boeing αποτελεί συγκέντρωση που εμπίπτει στον κανονισμό για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων.
2. Η επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι στην παρούσα υπόθεση η συνολική αγορά είναι η παγκόσμια αγορά για μεγάλα αερωθούμενα εμπορικά αεροσκάφη που περιλαμβάνει χωριστές σχετικές αγορές για αεροσκάφη στενής ατράκτου και αεροσκάφη ευρείας ατράκτου.
3. Η επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η Boeing κατέχει δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές όπως καθορίσθηκε από την Επιτροπή.
4. Η επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η συγκέντρωση, όπως κοινοποιήθηκε από τα μέρη, θα προκαλέσει την ενίσχυση της εν λόγω δεσπόζουσας θέσης με αποτέλεσμα τη σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.
5. Η επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι οι δεσμεύσεις που προτείνουν τα μέρη είναι ανεπαρκείς για να αποτρέψουν την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της Boeing.
6. Η επιτροπή καλεί την Επιτροπή να διερευνήσει κατά πόσον η Boeing είναι διατεθειμένη να προτείνει διορθωτικά μέτρα για τα τρία κύρια προβλήματα ανταγωνισμού που αναφέρονται στο σχέδιο απόφασης προκειμένου να αποτραπεί η ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης στην παρούσα υπόθεση και να επιτρέψει στην επιτροπή να σχολιάσει αυτά τα διορθωτικά μέτρα και τις σχετικές απόψεις της Επιτροπής.

Εφόσον δεν προταθούν κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για τα εν λόγω προβλήματα ανταγωνισμού προκειμένου να αποτραπεί η ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στην παρούσα υπόθεση, η επιτροπή συμφωνεί ότι η συγκέντρωση πρέπει να απαγορευθεί ως ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.
7. Η επιτροπή ζητά από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις απόψεις που εκτέθηκαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.
8. Η επιτροπή προτείνει τη δημοσίευση της γνώμης αυτής στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της συμβουλευτικής επιτροπής συγκεντρώσεων κατά την 47η συνεδρίαση (συμπληρωματική σύνοδος) της 16ης Ιουλίου 1997 για τη σύνταξη προσχεδίου απόφασης στην υπόθεση IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas

(97/C 372/07)

1. Η συμβουλευτική επιτροπή συμφωνεί με την Επιτροπή ότι οι δεσμεύσεις που ανέλαβαν τα μέρη μέχρι σήμερα δεν είναι επαρκείς για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ανταγωνισμού που διαπιστώθηκαν στο σχέδιο απόφασης και ότι δεν εμποδίζουν την ενίσχυση της θέσης της Boeing.
2. Η συμβουλευτική επιτροπή ζητά από την Επιτροπή να εξακολουθήσει να διερευνά κατά πόσον η Boeing είναι διατεθειμένη να προτείνει πρόσφορες λύσεις και επαναλαμβάνει τη θέση που διατύπωσε στη γνωμοδότηση της 4ης Ιουλίου 1997, και συγκεκριμένα στο σημείο 6.
3. Η συμβουλευτική επιτροπή ζητά από την Επιτροπή να λάβει υπόψη της όλα τα άλλα ζητήματα που τέθηκαν κατά τη συζήτηση.
4. Η συμβουλευτική επιτροπή συνιστά τη δημοσίευση της γνωμοδότησής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* μαζί με τη γνωμοδότηση που διατύπωσε στη συνεδρίαση της 4ης Ιουλίου 1997.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της συμβουλευτικής επιτροπής συγκεντρώσεων κατά την 47η συνεδρίαση (συμπληρωματική σύνοδος) της 25ης Ιουλίου 1997 για τη σύνταξη προσχεδίου απόφασης στην υπόθεση IV/M.877 — Boeing/McDonnell Douglas

(97/C 372/08)

1. Η πλειοψηφία της συμβουλευτικής επιτροπής συμφωνεί με την Επιτροπή ότι το «πακέτο» δεσμεύσεων που πρότεινε η Boeing είναι επαρκές για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ανταγωνισμού που διαπιστώθηκαν στο σχέδιο απόφασης και ότι εμποδίζει την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της Boeing. Η μειοψηφία διατυπώνει επιφυλάξεις.
2. Η πλειοψηφία της συμβουλευτικής επιτροπής συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η συγκέντρωση πρέπει να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, υπό τον όρο ότι θα τηρηθούν πλήρως οι δεσμεύσεις που πρότεινε η Boeing και συνιστά, δεδομένης της εξαιρετικής ισορροπίας των δεσμεύσεων όσον αφορά τη διάρθρωση και τη συμπεριφορά των μερών στη συγκεκριμένη υπόθεση, να ενταχθούν όλες στην απόφαση ως όροι και υποχρεώσεις σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού περί συγκεντρώσεων. Η μειοψηφία εκφράζει επιφυλάξεις.
3. Η συμβουλευτική επιτροπή ζητά από την Επιτροπή να θεσπίσει και να εφαρμόσει ένα αυστηρό σύστημα ελέγχου για την πλήρη τήρηση των δεσμεύσεων που ανέλαβε η Boeing και να επιβάλει με την απόφασή της στη Boeing τους αναγκαίους όρους και υποχρεώσεις για το σκοπό αυτό.
4. Η συμβουλευτική επιτροπή ζητά από την Επιτροπή να της υποβάλλει κάθε χρόνο έκθεση σχετικά με τη συμμόρφωση της Boeing με τις δεσμεύσεις που αναφέρονται στο σημείο 3 ανωτέρω.
5. Η συμβουλευτική επιτροπή ζητά από την Επιτροπή να λάβει υπόψη της όλα τα άλλα ζητήματα που τέθηκαν κατά τη συζήτηση.
6. Η συμβουλευτική επιτροπή συνιστά τη δημοσίευση της παρούσας γνωμοδότησης στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Προηγούμενη κοινοποίηση συγκέντρωσης
(Υπόθεση IV/M.1042 — Eastman Kodak/Sun Chemical)

(97/C 372/09)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1. Στην 1η Δεκεμβρίου 1997, η Επιτροπή έλαβε κοινοποίηση μιας προτεινόμενης συγκέντρωσης σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου⁽¹⁾ με την οποία οι επιχειρήσεις Eastman Kodak Company («Kodak») και Sun Chemical Group BV («Sun»), που ελέγχεται από τον όμιλο Dainippon Inc. και Chemical Inc., αποκτούν με την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο β του εν λόγω κανονισμού κοινό έλεγχο της νεοδημιουργηθείσας επιχείρησης Kodak Polychrome Graphics.

2. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες των εν λόγω επιχειρήσεων είναι:

— Kodak: φωτογραφικά προϊόντα και παροχή υπηρεσιών σε σχετικούς κλάδους, συμπεριλαμβανομένου του κλάδου των γραφικών τεχνών,

— Sun: τυπογραφική μελάνη, τυπογραφικές επιφάνειες και ταινίες γραφικών τεχνών.

3. Κατά την προκαταρκτική εξέταση, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση θα μπορούσε να εμπέσει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89. Εντούτοις, επιφυλάσσεται να λάβει τελική απόφαση επί του σημείου αυτού.

4. Η Επιτροπή καλεί τους ενδιαφερόμενους τρίτους να υποβάλουν οποιεσδήποτε παρατηρήσεις για την προτεινόμενη συγκέντρωση στην Επιτροπή.

Οι παρατηρήσεις πρέπει να φθάσουν στην Επιτροπή το αργότερο εντός δέκα ημερών από την ημερομηνία της παρούσας δημοσίευσης, με την αναφορά IV/M.1042 — Eastman Kodak/Sun Chemical. Οι παρατηρήσεις μπορούν να σταλούν στην Επιτροπή με τέλεφαξ [αριθ. (32-2) 296 43 01/296 72 44] ή ταχυδρομικά στην ακόλουθη διεύθυνση:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (ΓΔ IV),
Διεύθυνση Β — Task Force Συγκεντρώσεων,
Avenue de Cortenberg/Kortenberglaan 150,
B-1040 Βρυξέλλες.

(¹) ΕΕ L 395 της 30. 12. 1989· διορθωτικό στην ΕΕ L 257 της 21. 9. 1990, σ. 13.

**Μη διατύπωση αντιρρήσεων σε μια κοινοποιηθείσα συγκέντρωση
(Υπόθεση IV/M.967 — KLM/AIR UK)**

(97/C 372/10)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Στις 22 Σεπτεμβρίου 1997, η Επιτροπή αποφάσισε να μη διατυπώσει αντιρρήσεις για την ανωτέρω κοινοποιηθείσα συγκέντρωση και να την αναγνωρίσει ως σύμφωνη με την κοινή αγορά. Η απόφαση αυτή βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4064/89 του Συμβουλίου. Το πλήρες κείμενο της απόφασης διατίθεται μόνο στην αγγλική γλώσσα και θα δημοσιοποιηθεί αφού διαγραφούν τα επαγγελματικά απόρρητα που ίσως περιέχει. Θα διατίθεται:

- υπό έντυπη μορφή μέσω των γραφείων πώλησας της Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (βλέπε οπισθόφυλλο),
- υπό ηλεκτρονική μορφή «CEN» στη βάση δεδομένων Celex, όπου φέρει αριθμό εγγράφου 397M0967. Το Celex είναι το αυτοματοποιημένο σύστημα τεκμηρίωσης του κοινοτικού δικαίου· για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με συνδρομές απευθυνθείτε στην ακόλουθη διεύθυνση:

EUR-OP,
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B),
2, rue Mercier,
L-2985 Luxembourg.
Τηλέφωνο: (352) 2929 424 55, φαξ: (352) 2929 427 63.

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τον κατάλογο των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97 (Δανία)

(97/C 372/11)

COM(97) 575 τελικό — 97/0308(CNS)

(Υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 11 Νοεμβρίου 1997)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 950/97 του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1997 για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 21 παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Εκτιμώντας:

ότι τα φυσικά και μόνιμα γεωγραφικά μειονεκτήματα που υφίστανται στις νησιωτικές περιοχές της Δανίας επιφέρουν υψηλότερο κόστος παραγωγής και μεταφοράς, πράγμα που εμποδίζει τους γεωργούς των περιοχών αυτών να αποκομίσουν από την παραγωγή τους εισοδήματα παρόμοια με αυτά που διαθέτουν οι γεωργοί συγκρίσιμου τύπου σε άλλες περιοχές του κράτους μέλους·

ότι η δανική κυβέρνηση ανακοίνωσε στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97, τον κατάλογο των νησιών που μπορούν να περιληφθούν στον κοινοτικό κατάλογο των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών, καθώς και τις πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά των περιοχών αυτών·

ότι για να ορισθούν οι ζώνες που υφίστανται ειδικά μειονεκτήματα και οι οποίες μπορούν να εξομοιωθούν με τις μειονεκτικές ζώνες, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97, λαμβάνονται υπόψη όλα τα μικρά νησιά συνολικής έκτασης μικρότερης των 600 km², όπου η ύπαρξη δυσμενών φυσικών συνθηκών εκφράζεται με γεωργικό εισόδημα χαμηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο·

ότι η συνολική έκταση των περιοχών αυτών δεν υπερβαίνει το 4 % της συνολικής έκτασης του υπόψη κράτους μέλους·

ότι η φύση και το επίπεδο των προαναφερθέντων δεικτών που λήφθηκαν υπόψη από τη δανική κυβέρνηση για τον ορισμό των τύπων των περιοχών, οι οποίες ανακοινώθηκαν στην Επιτροπή, ανταποκρίνονται αντιστοίχως στα χαρακτηριστικά των περιοχών που υφίστανται ειδικά μειονεκτήματα και οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97,

(¹) ΕΕ L 142 της 2. 6. 1997, σ. 1.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Ο κατάλογος των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών για τη Δανία εμφανίζεται στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας και αυτές περιλαμβάνονται στον κοινοτικό κατάλογο μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια του άρθρου 25 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97.

Άρθρο 2

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στο Βασίλειο της Δανίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ ΓΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Όνομα της νήσου	Επιφάνεια (σε km ²)	ΧΓΕ (σε εκτάρια)
1. Samsø (1)	114,30	7 831
2. Læsø	113,80	2 466
3. Fanø (3)	55,80	929
Μερικό σύνολο: 3 μεγάλες νήσοι	283,90	11 226
4. Agersø (4) συμπεριλ. Egholm	7,83	709
5. Anholt	22,37	4
6. Askø συμπεριλ. Lilleø	3,88	215
7. Avernakø	5,85	289
8. Barsø	2,66	232
9. Birkholm	0,92	84
10. Bjørnø	1,50	158
11. Baagø	6,23	566
12. Drejø	4,28	235
13. Egholm [Nordjyllands amt] (*)	6,00	448
14. Endelave	13,08	800
15. Fejø (5) συμπεριλ. Skalø	16,00	1 424
16. Femø (5)	11,38	1 009
17. Fur (2)	22,29	1 100
18. Hjørnø	3,21	287
19. Hjortø	0,90	90
20. Lyø	6,05	371
21. Mandø (3)	7,63	547
22. Nekselø	2,23	214
23. Omø	4,52	337
24. Orø	15,02	1 200
25. Sejerø	12,37	557
26. Skarø	1,97	112
27. Strynø	4,88	340
28. Tunø (1)	3,52	270
29. Venø (2)	6,46	372
30. Aarø	5,68	150
Μερικό σύνολο λοιπών νήσων	199,00	12 120
Σύνολο προτεινόμενων για υπαγωγή νήσων	482,60	23 346
Συνολική έκταση Δανίας	43 076,70	2 770 000
Προτεινόμενες για υπαγωγή μειονεκτικές περιοχές ως % της συνολικής επιφάνειας	1,1 %	0,84 %

4 % των 43 077 km² = 1 723 km²

(*) Νήσοι του ίδιου αρχιπελάγους.

III

(Πληροφορίες)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόσκληση υποβολής προτάσεων (ΓΔ XXII/37/97) στο πλαίσιο του προγράμματος «Leonardo da Vinci»

(97/C 372/12)

I. ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
ΓΔ XXII «Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Νεότητα»,
Rue de la Loi/Wetstraat 200,
B-1049 Bruxelles/Brussel.

Για την αποστολή των προτάσεων βλέπε παρακάτω τμήμα XII.

II. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Το πρόγραμμα «Leonardo da Vinci» συμβάλλει στην εφαρμογή μιας πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισης στο επίπεδο της Κοινότητας (άρθρο 127 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας). Στόχος του είναι η προώθηση νέων προσεγγίσεων στις πολιτικές και τις πρακτικές της επαγγελματικής κατάρτισης. Μετά την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων ετών λειτουργίας του Leonardo da Vinci και κυρίως από τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από την πρώτη ενδιάμεση αξιολόγηση του Προγράμματος [COM(97) 399 τελικό], είναι απαραίτητο, σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες, να διευκρινισθεί καλύτερα η ειδική φύση των δράσεων οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν στα πλαίσια του προγράμματος λαμβανομένων υπόψη για το σκοπό αυτό, του κοινού πλαισίου στόχων που καθορίζονται στην απόφαση του Συμβουλίου.
2. Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στο Leonardo da Vinci κατά το 1998 θα λάβουν υπόψη την πολιτική και γνώση που αποκτήθηκε σαν αποτέλεσμα των δράσεων στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης σε κοινοτικό επίπεδο. Πρόκειται κυρίως για το «Ευρωπαϊκό έτος εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης» (1996), οι κατευθύνσεις που ορίζονται στη λευκή Βίβλο της Επιτροπής: «Διδασκαλία και μάθηση: προς την κοινωνία της μάθησης» (COM(95) 590 τελικό) το σχέδιο δράσης της για την καινοτομία (COM(96) 589 τελικό) της έκθεσης της Επιτροπής για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου τον Ιούνιο του 1993 σχετικά με την πρόσβαση των εργαζομένων στη συνεχιζόμενη κατάρτιση (COM(97) 180 τελικό) και της Πράσινης Βίβλου της Επιτροπής σχετικά με τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα καταρτιζόμενων ατόμων (COM(96) 462 τελικό). Οι κατευθύνσεις που καθορίστηκαν από τα πρόσφατα Ευρωπαϊκά Συμβούλια στον τομέα της προώθησης της απασχόλησης, κυρίως από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ (Ιούνιος 1997), η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο «Ανάπτυξη της μάθησης στην Ευρώπη» (COM(97) 300 τελικό) καθώς και οι κατευθύνσεις που πρότείνει η Επιτροπή στο «Ευρωπαϊκό σύμφωνο εμπιστοσύνης για την απασχόληση» (CSE(96) 1 τελικό) προσφέρουν επίσης το κατάλληλο πλαίσιο αναφοράς.
3. Με την επιφύλαξη των όρων επιλεξιμότητας (βλέπε τμήμα VII σημείο 12 παρακάτω), η Επιτροπή προτίθεται, κατά το 1998, να δώσει προτεραιότητα στις προτάσεις που αφορούν διακρατικά προγράμματα τοποθετήσεων/ανταλλαγών (δέσμη I.1.2 και II.1.2) και τη διάδοση αποτελεσμάτων, μεθοδολογιών, εργαλείων και προϊόντων κατάρτισης (δέσμη III.3.a). Προτίθεται επίσης να δώσει έμφαση στην διάδοση της καινοτομίας στην κατάρτιση, κυρίως στο χώρο των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), συμπεριλαμβανομένης και της προώθησης του επιχειρηματικού πνεύματος, στη δημιουργία μικροεπιχειρήσεων (και στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας) και στην προετοιμασία της «αυτοαπασχόλησης». Προτίθεται να δώσει έμφαση στην ανάπτυξη ευρωπαϊκών δικτύων συμπράξεων κατάρτισης όπου συμμετέχουν διάφοροι ενδιαφερόμενοι συντελεστές — κυρίως κοινωνικοί εταίροι. Προτίθεται τέλος να ευνοήσει τις δοκιμές στον τομέα της πρόσβασης στη συνεχιζόμενη κατάρτιση και του επαγγελματικού προσανατολισμού στα πλαίσια της νέας οργάνωσης της εργασίας, ιδιαίτερα για την ένταξη και επανένταξη των άνεργων νέων και ενηλίκων. Εξάλλου, η Επιτροπή υπογραμμίζει την πρόθεσή της να στηρίξει, για το σύνολο των προτεραιοτήτων, τις ποιοτικές προτάσεις στον τομέα της ισότητας των ευκαιριών (πέρα από τα ειδικά μέτρα του προγράμματος) και της προώθησης των γλωσσικών προσόντων (κυρίως πρότυπα, υποδείγματα και εργαλεία για τις «γλωσσικές αξιολογήσεις», και τις νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούν τις εξελίξεις των νέων τεχνολογιών).

4. Σ' αυτά τα πλαίσια, η Επιτροπή εφιστά την προσοχή των αναδόχων στη σπουδαιότητα που έχει η εμφάνιση κάποιου από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά στις προτάσεις που θα υποβληθούν:

- ύπαρξη μιας ισχυρής και διαρθρωμένης σύμπραξης στην οποία συμμετέχουν ενεργώς επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα ΜΜΕ (ή όμιλοι ΜΜΕ), συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών, ασφαλιστικών οργανισμών, ενώσεων ή ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας,
- ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων σε όλα τα επίπεδα, ιδιαίτερα όσον αφορά μεταβολές που επηρεάζουν τη γενική οργάνωση της εργασίας και γενικότερα την ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου,
- διαρθρωτική σύνδεση με την περιφερειακή ή τοπική ανάπτυξη, ιδιαίτερα διαμέσου της κατάρτισης των υπευθύνων ανάπτυξης, όλως ιδιαιτέρως στα πλαίσια της υλοποίησης των τοπικών συμφώνων για την απασχόληση (CSE(96) 1 τελικό),
- επικέντρωση στις βιομηχανικές μεταβολές, μεταξύ άλλων, σε κλαδικό επίπεδο — ιδίως αν οι προτεινόμενες δράσεις κατάρτισης αποσκοπούν κυρίως στη μεταφορά της τεχνολογικής κυρίως καινοτομίας προς την παραγωγή νέων αγαθών και υπηρεσιών, την εφαρμογή νέων συστημάτων παραγωγής και την εφαρμογή οργάνωσης εργασίας οι οποίες συμμετέχουν στην κατάρτιση και σέθονται το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους,
- στήριξη των διαρθρωτικών πρωτοβουλιών κατάρτισης που επικεντρώνονται στην καταπολέμηση του αποκλεισμού,
- υποστήριξη της ανάπτυξης κλαδικών ή περιφερειακών διακρατικών δικτύων ανταλλαγών καλών πρακτικών κατάρτισης, που εντάσσονται στον ιστό των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ) και των επαγγελματικών και κλαδικών δομών στήριξής τους,
- ύπαρξη εταίρων που προέρχονται από την Κύπρο και τις συνδεδεμένες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που συμμετέχουν πλήρως στο πρόγραμμα (έως την 1η Νοεμβρίου 1997, η Ρουμανία, η Ουγγαρία και η Δημοκρατία της Τσεχίας).

5. Η απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα Leonardo da Vinci δίνει έμφαση στα πιλοτικά σχέδια των οποίων τα αποτελέσματα μπορούν να αναπτυχθούν και να δοκιμασθούν μέσω των διακρατικών προγραμμάτων τοποθετήσεων και ανταλλαγών, και, αντίστοιχα, σε διακρατικά προγράμματα που αναπτύσσουν και επικυρώνουν τα αποτελέσματα των πιλοτικών σχεδίων.

Όσον αφορά τις «Έρευνες και αναλύσεις» (δέσμη III.2.a) του προγράμματος, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι οι προτάσεις που κατατίθενται πρέπει να αποδεικνύουν την προστιθέμενη αξία του σχεδίου στην υλοποίηση των

προτεραιοτήτων (βλέπε τμήμα ΙΧ παρακάτω) και να συμβάλλουν επομένως στην εφαρμογή μιας πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισης σε κοινοτικό επίπεδο. Για την καλύτερη χρήση των πόρων, είναι προτιμότερο να υποβάλλονται διακρατικά σχέδια έρευνας και ανάλυσης σχετικά με την ανάπτυξη των νέων αντιλήψεων επαγγελματικής κατάρτισης στα κράτη που συμμετέχουν.

III. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

6. Οι προτάσεις πιλοτικών σχεδίων διακρατικών προγραμμάτων ανταλλαγών ή τοποθετήσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων και μηχανισμών αρχικής ή συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης θα πρέπει να υποβληθούν στα πλαίσια της δέσμης I. Οι προτάσεις οι οποίες αποβλέπουν στη βελτίωση των πρακτικών και των δράσεων αρχικής ή συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης στις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων οι οποίες αναπτύσσονται με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων ή/και των πανεπιστημίων, πρέπει να υποβληθούν στα πλαίσια της δέσμης II.

Οι δράσεις οι οποίες αποβλέπουν στη βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων και στην ανάπτυξη της διάδοσης των καινοτομιών πρέπει να υποβληθούν στα πλαίσια των μέτρων III.1 και III.3.a. Οι προτάσεις ερευνών και αναλύσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των γνώσεων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να υποβληθούν στα πλαίσια του μέτρου III.2.a. Οι προτάσεις ερευνών και αναλύσεων (μέτρο III.2.a) που αφορούν τις προτεραιότητες 1 και 4 (βλέπε τμήμα ΙΧ παρακάτω) πρέπει να υποβληθούν σύμφωνα με τη διαδικασία II η οποία περιγράφεται στα τμήματα X, XI και XII παρακάτω. Οι προτάσεις που αφορούν τις προτεραιότητες 2, 3 και 5 (βλέπε τμήμα ΙΧ παρακάτω) πρέπει να υποβληθούν σύμφωνα με τη διαδικασία I η οποία περιγράφεται στα τμήματα X, XI και XII παρακάτω.

7. Τα βασικά χαρακτηριστικά τα οποία διαφοροποιούν τις προτάσεις οι οποίες υποβάλλονται στις δέσμες I και II του προγράμματος είναι τα ακόλουθα:

- τα πιλοτικά σχέδια τα οποία υποβάλλονται στα πλαίσια της δέσμης I θα πρέπει να προσδιορίζουν την επίδρασή τους στα συστήματα και τους μηχανισμούς επαγγελματικής κατάρτισης των συμμετεχόντων κρατών και να αποδεικνύουν τους σαφείς δεσμούς τους με ένα ή περισσότερους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς μεγάλης εμβέλειας παρουσιάζοντας τον τρόπο με τον οποίο τους υποστηρίζουν και συμπληρώνουν,

- τα πιλοτικά σχέδια στα πλαίσια της δέσμης II επικεντρώνονται σε διακρατικές ενέργειες οι οποίες σχεδιάζονται και εφαρμόζονται άμεσα από φορείς οι οποίοι συμμετέχουν με άμεσο τρόπο σε δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης. Οι προτάσεις για πρότυπα σχέδια που υψώνονται στη δέσμη II θα πρέπει να παρουσιάζουν με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο εμπλέκουν τους οικονομικούς και κοινωνικούς συντελεστές σε διάφορα επίπεδα — διαμέσου,

μεταξύ άλλων, της συνεργασίας πανεπιστημίων/επιχειρήσεων — των οποίων τις δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης υποστηρίζουν και συμπληρώνουν,

- οι έρευνες και αναλύσεις θα στοχεύουν στην ανάπτυξη των γνώσεων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και θα αφορούν την αρχική επαγγελματική κατάρτιση και τη μετάβαση των νέων στην επαγγελματική ζωή, τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση και τη διά βίου εκπαίδευση.

IV. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

8. Με την προϋπόθεση ότι οι προτάσεις είναι επιλέξιμες (τα κριτήρια επιλεξιμότητας καθορίζονται στα «έντυπα υποβολής υποψηφιότητας»), οι προτάσεις θα αξιολογηθούν λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

- οι προτάσεις θα αποδεικνύουν ως προς τι και με ποιο τρόπο προτίθενται να βελτιώσουν τις μεθοδολογίες, τα περιεχόμενα, τις πρακτικές και τα υπάρχοντα εργαλεία κατάρτισης (αντίθετα, οι προτάσεις δεν πρέπει να περιορίζονται στη μεταφορά υπάρχοντων υλικών κατάρτισης σε ένα άλλο εργαλείο — για παράδειγμα ένα CD-ROM — ή στην αναπαγωγή υφισταμένων μηχανισμών κατάρτισης),
- οι προτάσεις θα πρέπει να αποδεικνύουν ως προς τι και με ποιο τρόπο η διακρατική σύμπραξη η οποία τα υποστηρίζει, συμβάλλει, στην ενίσχυση της δυνατότητας αποσχόλησης και προσαρμογής των εργαζομένων, για παράδειγμα, στην αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών της αγοράς εργασίας, στη διακρατική κινητικότητα των εργαζομένων, στη διαφάνεια και την αναγνώριση των προσόντων, (κυρίως όσον αφορά την πρόσβαση σε ένα επάγγελμα ή κατάρτιση που ρυθμίζεται όπως ορίζει η οδηγία 92/51/ΕΟΚ) στην καταπολέμηση του αποκλεισμού ή στις ανάγκες των επιχειρήσεων σε προσόντα, και ιδιαίτερα των ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής οικονομίας). Στα πλαίσια μιας σύμπραξης, αναμένεται όλοι οι εταίροι της πρότασης να διαδραματίσουν ένα ενεργό και διαρθρωμένο ρόλο,
- οι προτάσεις θα διευκρινίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα αποτελέσματα μεταφέρονται σε άλλους ενδεχόμενους συντελεστές κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων και των εκδοτών,
- οι προτάσεις θα παρουσιάζουν ως προς τι και με ποιο τρόπο εμπλέκουν ενεργώς εταίρους που εκπροσωπούν διάφορους συντελεστές της επαγγελματικής κατάρτισης, σε κλαδικό ή περιφερειακό/τοπικό επίπεδο,
- οι προτάσεις θα παρουσιάζουν το χρηματοδοτικό πλαίσιο του προτεινόμενου σχεδίου, δηλαδή θα διευ-

κρινίζουν σαφώς στα πλαίσια του εντύπου υποβολής αίτησης), τις δαπάνες που θα χρειασθούν και τα έσοδα για το σχέδιο καθώς και τις πηγές χρηματοδότησης. Επίσης θα προσδιορίζουν τους όρους της διακρατικής διαχείρισης κατά την εφαρμογή του σχεδίου, κυρίως σε ό,τι αφορά την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων και των στόχων που έχουν οριστεί.

V. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

9. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της παρούσας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, η οποία μεσολαβεί δύο χρόνια πριν από το τέλος της περιόδου εφαρμογής που αποφασίστηκε από το Συμβούλιο (31 Δεκεμβρίου 1999), και η οποία, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που καθόρισε η Επιτροπή στην Ατζέντα 2000, κυρίως όσον αφορά τις δράσεις που θα υλοποιηθούν για την οικοδόμηση της «Ένωσης της γνώσης», πρέπει να προετοιμάσει το έδαφος για την ενδεχόμενη συνέχεια του προγράμματος, σημαίνει ότι θα επιλεγθούν μονάχα οι προτάσεις πιλοτικών σχεδίων μέγιστης διάρκειας δύο ετών από την ημερομηνία έναρξης της σύμβασης η οποία τοποθετείται, κατά γενικό κανόνα και πλήν εξαιρέσεων, στο τέλος Νοεμβρίου 1998. Η μέγιστη διάρκεια των διακρατικών προγραμμάτων τοποθετήσεων και ανταλλαγών ποικίλει ανάλογα με τη φύση των προτεινόμενων ενεργειών.
10. Η χρηματοδοτική υποστήριξη της Κοινότητας στις προτάσεις πιλοτικών σχεδίων, σχεδίων με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, ή σε προγράμματα τοποθετήσεων ή ανταλλαγών που θα εγκριθούν σπάνια θα φθάσει τα μέγιστα ποσά που αναφέρονται στην απόφαση του Συμβουλίου (100 000 Ecu ετησίως για τα πρότυπα σχέδια, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει κατά μέγιστο όρο το 75 % των επιλέξιμων δαπανών και 5 000 Ecu ανά τοποθέτηση ή ανταλλαγή στην περίπτωση κατά την οποία η διάρκεια του προγράμματος ανταποκρίνεται στη μέγιστη διάρκεια που ορίζεται στην απόφαση του Συμβουλίου). Επιστάται η προσοχή των αναδόχων στο γεγονός ότι, συχνά, η χρηματοδοτική ενίσχυση της Κοινότητας είναι κατώτερη από το ποσό το οποίο ζητά ανάδοχος.

VI. Η ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ LEONARDO DA VINCI ΜΕ ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

11. Θα πρέπει να ενισχυθεί η συμπληρωματικότητα ανάμεσα στο Leonardo da Vinci και τα λοιπά κοινοτικά προγράμματα (κυρίως το Σωκρατής) και πρωτοβουλίες (ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την προτεραιότητα 2, και τις πρωτοβουλίες Youthstart, Integra και Urban) καθώς και το 4ο πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη. Οι ανάδοχοι που έχουν διαχειρισθεί

και ολοκληρώσει με επιτυχία ένα σχέδιο που χρηματοδοτήθηκε από ένα άλλο κοινοτικό πρόγραμμα ή πρωτοβουλία μπορούν να υποβάλουν στα πλαίσια της παρούσας πρότασης για την υποβολή προτάσεων ένα σχέδιο το οποίο να συνδέεται με το προηγούμενο (είτε αποσκοπώντας στην ενίσχυση της σύμπραξης είτε θέτοντας τις βάσεις ενός διακρατικού δικτύου διάδοσης και μεταφοράς μεθόδων και προϊόντων κατάρτισης που έχουν ήδη ολοκληρωθεί).

Στην περίπτωση σχεδίων τα οποία χρηματοδοτήθηκαν στα πλαίσια ενός άλλου προγράμματος ή πρωτοβουλίας, θα απαιτηθεί μια παρουσίαση των αντίστοιχων προηγούμενων χρηματοδοτήσεων προκειμένου να διασφαλισθεί η διαφάνεια και η οικονομική ευθύνη.

Δεν επιτρέπεται η διπλή χρηματοδότηση. Οι ανάδοχοι δεν είναι δυνατό να λάβουν πόρους για παρόμοιες ή (εν μέρει) ταυτόσημες προτάσεις στα πλαίσια του προγράμματος Leonardo da Vinci και στα πλαίσια άλλων κοινοτικών προγραμμάτων ή πρωτοβουλιών.

VII. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΧΩΡΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΦΑΣΗ

12. Σύμφωνα με τις αποφάσεις των Συμβουλίων Σύνδεσης, η Δημοκρατία της Τσεχίας, η Ουγγαρία, η Ρουμανία και η Κύπρος μπορούν να συμμετάσχουν πλήρως στο πρόγραμμα Leonardo da Vinci το 1998. Ωστόσο πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικοί δημοσιονομικοί κανόνες οι οποίοι αναφέρονται στις τροποποιήσεις των εντύπων υποψηφιότητας.

Όροι συμμετοχής

Για να τύχουν χρηματοδότησης από το πρόγραμμα Leonardo da Vinci, οι υποψήφιοι οργανισμοί και ιδρύματα πρέπει να προέρχονται από:

- χώρα του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου (EU 18): οι δεκαπέντε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU 15) και η Ισλανδία, το Λίχτενσταϊν και η Νορβηγία,
- χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα Leonardo da Vinci: την 1η Νοεμβρίου 1997, η Δημοκρατία της Τσεχίας, η Ουγγαρία, η Ρουμανία και η Κύπρος,
- χώρα η οποία βρίσκεται στο στάδιο των διαπραγματεύσεων όσον αφορά το σύμφωνο σύνδεσής της με το πρόγραμμα Leonardo da Vinci και υπό τον όρο ότι οι σχετικές αποφάσεις θα ληφθούν πριν από το

τέλος της διαδικασίας επιλογής: Βουλγαρία, Εσθονία, Λεττονία, Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία και Σλοβενία.

Κανόνες επιλεξιμότητας

Στα προγράμματα τοποθετήσεων/ανταλλαγών (εκτός από το επιχειρησιακό πρόγραμμα της δέσμης I και του μέτρου III.1.6 της δέσμης III), στα πιλοτικά σχέδια (εκτός από το μέτρο III.1.a της δέσμης III) και στις «Έρευνες και αναλύσεις» πρέπει να συμμετέχουν εταίροι από τρεις τουλάχιστον χώρες, εκ των οποίων τουλάχιστον μια από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

VIII. ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

13. Στο έντυπο υποβολής αιτήσεων, το οποίο πρέπει να χρησιμοποιηθεί αναγκαστικά για την υποβολή προτάσεων, διατίθενται απαραίτητες πρόσθετες πληροφορίες για τους ενδιαφερόμενους αναδόχους. Οι ανάδοχοι καλούνται να έλθουν σε επαφή με τις εθνικές μονάδες συντονισμού και το γραφείο τεχνικής βοήθειας Leonardo da Vinci, των οποίων οι διευθύνσεις αναφέρονται στη συνέχεια του κειμένου, προκειμένου να λάβουν συμπληρωματικές πληροφορίες (βλέπε τμήμα XII παρακάτω). Είναι δε δυνατόν οι ενδιαφερόμενοι να συνδεθούν με το Internet: server της Επιτροπής «Europa» (κωδικός πρόσβασης:

<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html>)

στο οποίο θα βρουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και αιτήσεις. Οι ανάδοχοι πρέπει να επικοινωνήσουν με τις εθνικές μονάδες συντονισμού για τις προτάσεις που υπάγονται στο μέτρο I.1.2 του οποίου η εφαρμογή υπόκειται σε εθνικές ρυθμίσεις.

14. Εξάλλου, εκτός από τις πρωτοβουλίες τις οποίες τα συμμετέχοντα κράτη θα αναλάβουν στα πλαίσια αυτής της πρόσκλησης για την υποβολή προτάσεων, η Επιτροπή θα διοργανώσει, στις 11 Δεκεμβρίου την έναρξη της πρόσκλησης 1998 και στις 19 και 20 Ιανουαρίου 1998 ημερίδες ενημέρωσης και επαφών στις Βρυξέλλες. Συνιστάται στους ενδεχόμενους αναδόχους που ενδιαφέρονται, να έλθουν σύντομα σε επαφή, με τις αρμόδιες εθνικές μονάδες συντονισμού ή/και το γραφείο τεχνικής βοήθειας Leonardo da Vinci στις Βρυξέλλες προκειμένου να λάβουν συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με το θέμα και να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για συμμετοχή.

IX. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ LEONARDO DA VINCI ΓΙΑ ΤΟ 1998

15. Η πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων το 1998 για όλα τα μέτρα στα πλαίσια του συνόλου των δεσμεών I, II και III (προτάσεις πρότυπων σχεδίων, διακρατικά προγράμματα τοποθέτησης ή ανταλλαγών, έρευνες ή

αναλύσεις) του προγράμματος Leonardo da Vinci, καθορίζει πέντε μεγάλες προτεραιότητες:

1. απόκτηση νέων προσόντων,
2. προσέγγιση των ιδρυμάτων εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης και των επιχειρήσεων,
3. καταπολέμηση του αποκλεισμού,
4. επένδυση στον τομέα των ανθρώπινων πόρων,
5. γενίκευση της πρόσβασης στις γνώσεις και προώθηση της ανάπτυξης των επαγγελματικών ικανοτήτων διά μέσου των εργαλείων της κοινωνίας των πληροφοριών σε μια προοπτική διά θίου κατάρτισης.

16. Η εμπειρία που αποκτήθηκε τα τρία πρώτα χρόνια της υλοποίησης του προγράμματος αποδεικνύουν ότι οι ανάδοχοι πρέπει να επεξηγούν με σαφήνεια την προτεραιότητα που προτιμούν για την πρόταση που υποβάλλουν, και κυρίως την ιδιαιτερότητα της πρότασής τους και την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία της.

Προτεραιότητα 1: Απόκτηση νέων προσόντων

17. Οι προτάσεις θα πρέπει να έχουν ως στόχο τη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης διαμέσου της προσαρμογής των μεθόδων και των περιεχομένων της επαγγελματικής κατάρτισης στις μεταλλάξεις της οργάνωσης της εργασίας, στις τεχνολογικές εξελίξεις, στις κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, καθώς και στις ανάγκες της ενιαίας αγοράς ή/και τη συμβολή στη βελτίωση των γλωσσικών γνώσεων (βλέπε τμήμα IV παρακάτω) και να ανταποκρίνονται σε ένα από τους ακόλουθους στόχους:

α) να επιτρέψουν στα άτομα να αποκτήσουν προσόντα ενόψει νέων επαγγελματικών διαμέσου του προσδιορισμού των δεξιοτήτων και της ανάπτυξης της κατάρτισης και των νέων προσόντων με στόχο, για παράδειγμα: τις νέες ευκαιρίες απασχόλησης και ιδιαίτερα για το περιβάλλον, τις νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας, την ασφάλεια, την υγεία, τις φροντίδες κατ' οίκον, την πολιτιστική κληρονομιά, τον τουρισμό και τη δημιουργία επιχειρήσεων, κυρίως ΜΜΕ και επιχειρήσεις χειροτεχνίας και γενικότερα τα αναπτυξιακά σχέδια τοπικών πρωτοβουλιών που συνδέονται με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

β) να ευνοήσουν την απόκτηση και τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων, προκειμένου να συμπληρωθούν δεξιότητες, και να προωθήσουν μελέτες που εφαρμόζουν τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορούν την ανάπτυξη νέων προτύπων και εργα-

λείων και να διερευνήσουν τα μέσα προσέγγισης των τυπικών και άτυπων ρυθμίσεων κατάρτισης στα πλαίσια της διά θίου μάθησης και ευνοώντας την πρόσβαση σ' αυτήν.

γ) να αναπτύξουν, να δοκιμάσουν και να αναλύσουν νέες μεθόδους επικύρωσης/πιστοποίησης των δεξιοτήτων και των προσόντων στον τομέα της αρχικής κατάρτισης από τους αναδόχους που συμμετέχουν στο σχέδιο, και επίσης τις δεξιότητες και τα προσόντα που αποκτήθηκαν διαμέσου της επαγγελματικής εμπειρίας και της άτυπης κατάρτισης. Ευνοούνται οι καινοτόμες καταρτίσεις υψηλής ποιότητας προσωπικού με υψηλά προσόντα στον τριτογενή τομέα, κυρίως οι μηχανικοί και οι τεχνικοί παραγωγής, η εγκατάσταση και η συντήρηση στον τομέα των υπηρεσιών σε επιχειρήσεις, παραδείγματος χάριν στον τομέα της μεταφοράς καινοτομίας, έχοντας ως αντικείμενο έρευνας τη συμβολή σε μια μεγαλύτερη διαφάνεια των προσόντων μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν.

δ) να αποσκοπούν στην ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων στον τομέα της ποιότητας της κατάρτισης.

18. Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε προτάσεις πιλοτικών σχεδίων, ιδιαίτερα υπό το πρίσμα μιας εξατομικευμένης πρόσβασης, οι οποίες:

— θα αποδεικνύουν την ικανότητά τους να ενταχθούν σε ένα ευρωπαϊκό δίκτυο σχεδιασμού, παραγωγής και αξιοποίησης το οποίο να στοχεύει στην ανάπτυξη μεθόδων επικύρωσης (αναγνώρισης) των δεξιοτήτων, σε συνεργασία με τα συστήματα και τους μηχανισμούς κατάρτισης στα συμμετέχοντα κράτη, συμπληρώνοντας τα τυπικά συστήματα απόκτησης προσόντων και προσφέροντας νέες δυνατότητες στα άτομα προκειμένου να επικυρώσουν τα προσόντα τους σε μια προοπτική διακρατικής κινητικότητας,

— θα αποδεικνύουν την ικανότητά τους να συνδέουν, κατά τις διάφορες φάσεις του σχεδίου, την εμπειρογνωμοσύνη τους με το πεδίο των δεξιοτήτων, που καλύπτονται και την εμπειρογνωμοσύνη που προσδιορίζεται στις ενότητες κατάρτισης και υλοποίησης εργαλείων επικύρωσης των γνώσεων που αποκτήθηκαν σε ατομικό επίπεδο (για παράδειγμα, διάμεσου «ατομικών δελτίων προσόντων»).

Προτεραιότητα 2: Προσέγγιση των ιδρυμάτων εκπαίδευσης ή κατάρτισης και των επιχειρήσεων

19. Οι προτάσεις θα επιδιώκουν την ανάπτυξη της διδασκαλίας και της επαγγελματικής κατάρτισης, κυρίως σε συνθήκες εναλλακτικής μαθητείας σε όλες τις δυνατές μορφές και επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (πανεπιστημιακής ή μη), και της

εκπαίδευσης ενηλίκων και να αποβλέπουν στη βελτίωση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής κατάρτισης ανταποκρινόμενες σε έναν από τους ακόλουθους στόχους:

- α) προσαρμόζοντας το περιεχόμενο και την προσφορά επαγγελματικής κατάρτισης διαμέσου της συνεργασίας των ιδρυμάτων εκπαίδευσης ή κατάρτισης και των επιχειρήσεων με σκοπό την ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων υπέρ του εναλλακτικού συστήματος κατάρτισης και εργασίας (alternance) ιδιαίτερα όσον αφορά τις νέες ανάγκες σε επαγγέλματα και προσόντα, για παράδειγμα στον τομέα των νέων τεχνολογιών, ιδίως υπό το φως των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας (RDT), με τη συνεργασία ανάμεσα στα πανεπιστήμια και τις επιχειρήσεις·
- β) προωθώντας την ανάπτυξη «διαύλων» διαμέσου της εναλλαγής και της μαθητείας μεταξύ των ιδρυμάτων εκπαίδευσης ή κατάρτισης στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων.

20. Στα πλαίσια αυτής της προτεραιότητας, η Επιτροπή θα δώσει προτεραιότητα στις προτάσεις, κυρίως εκείνες που συνδέουν τους κοινωνικούς εταίρους στο εν λόγω επίπεδο, και οι οποίες αποβλέπουν:

- είτε στην ανάπτυξη όλων των μορφών και σχημάτων εναλλακτικής διδασκαλίας και επαγγελματικής κατάρτισης (μαθητείας) σε όλα τα επίπεδα, και ειδικότερα εκείνες που επιτρέπουν σημαντικές περιόδους κατάρτισης ή/και αναγνωρισμένης επαγγελματικής εμπειρίας σε μια άλλη συμμετέχουσα χώρα που αποτελεί συστατικό μέρος της ακολουθούμενης κατάρτισης στη συμμετέχουσα χώρα αποστολής,
- είτε στην ανάπτυξη δυνατοτήτων κατάρτισης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας σε διαφορετικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα και επιχειρήσεις των άλλων συμμετεχόντων κρατών, κατά τη διάρκεια της μαθητείας,
- είτε σε νέες μορφές παιδαγωγικής παρακολούθησης (κυρίως σε ό,τι αφορά τους εκπαιδευτές, τους δασκάλους και τους φροντιστές), λαμβάνοντας υπόψη την ευρωπαϊκή διάσταση καθώς και την προσφυγή στις νέες τεχνολογίες κατάρτισης από απόσταση στα πλαίσια της εναλλακτικής μαθητείας,
- είτε στην προώθηση της διακρατικής κινητικότητας διαμέσου μιας στενότερης συνεργασίας μεταξύ των κέντρων μαθητείας/κατάρτισης και των επιχειρήσεων στα συμμετέχοντα κράτη, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών ιδρυμάτων. Οι όροι αυτής

της συνεργασίας βρίσκονται υπό την ευθύνη των εμπλεκόμενων συντελεστών.

Η Επιτροπή θα στηρίζει τις προτάσεις ανταλλαγών/τοποθετήσεων και τα πιλοτικά σχέδια στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού και των συμβουλών σε όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής που απευθύνονται σε νέους πτυχιούχους με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητάς τους στην απασχόληση και σε στελέχη υπηρεσιών, κυρίως των ΜΜΕ.

21. Τα πιλοτικά σχέδια μπορεί να καταλήγουν, ενδεχομένως, σε προγράμματα ανταλλαγών ή τοποθετήσεων.

Προτεραιότητα 3: Καταπολέμηση του αποκλεισμού

22. Οι προτάσεις θα πρέπει να έχουν ως στόχο ραπ την πρόληψη ή την καταπολέμηση του αποκλεισμού και την προώθηση της πρόσβασης στην κατάρτιση για νέους και ενηλίκους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση στην αγορά εργασίας χάρη στη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των ανειδίκευτων ή ελάχιστα ειδικευμένων ανέργων, διαμέσου:

- α) της βελτίωσης της ενημέρωσης, των συμβουλών και του προσανατολισμού ώστε να ανταποκρίνονται στις ατομικές ανάγκες κατάρτισης, σε μια προοπτική επαγγελματικής επανένταξης τόσο των νέων όσο και των ενηλίκων·
- β) της προσαρμογής του περιεχομένου και των μεθόδων της προσφοράς κατάρτισης για τα άτομα με έλλειψη προσόντων προκειμένου να ενισχυθούν οι βασικές δεξιότητές τους και η ικανότητα για μάθηση, λαμβάνοντας υπόψη και αξιοποιώντας την εμπειρία που αποκτήθηκε, και, στο μέτρο του δυνατού, την απόκτηση επαγγελματικών προσόντων·
- γ) την παραμονή των νέων σε συστήματα κατάρτισης που οδηγούν σε πιστοποίηση.

23. Θα δοθεί προτεραιότητα μεταξύ ισοδύναμων προτάσεων σε εκείνες οι οποίες:

- θα αποσκοπούν στην ανάπτυξη παιδαγωγικών προσεγγίσεων και καινοτόμων προτάσεων για την ένταξη στην εργασία πληθυσμιακών ομάδων που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες τόσο σε σχολικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, ιδιαίτερα ομάδες μειονεκτικών συνοικιών αστικών κέντρων ή, ενδεχομένως, αγροτικών ζωνών που πλήττονται από υψηλά επίπεδα ανεργίας. Θα μπορούν επίσης να αποβλέπουν στην ανάπτυξη του ενδιαφέροντος, της ικανότητας μάθησης για απόκτηση βασικών γνώσεων και των κοινωνικών ικανοτήτων των ενδιαφερομένων ατόμων — ιδιαίτερα των νέων — σε μια προοπτική, μεταξύ άλλων, επανένταξης στις κανονικές οδούς αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης που οδηγεί στην απόκτηση προσόντων,

- Θα αποδεικνύουν την ικανότητά τους να συντονίσουν εθνικά και περιφερειακά/τοπικά οικονομικά μέσα και ανθρώπινους πόρους συμπληρώνοντας τη χρηματοδότηση που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα καθώς και την ικανότητά τους να δημιουργήσουν συμπράξεις με τους ενδιαφερόμενους κοινωνικοοικονομικούς κύκλους όπως, για παράδειγμα, οι ΜΜΕ, ιδιαίτερα διαμέσου της διδασκαλίας των ατόμων με στόχο τη διασφάλιση δυνατοτήτων εξεύρεσης απασχόλησης, για παράδειγμα με την ανάπτυξη της επιμόρφωσης,
- Θα στηριχθούν σε τοπικά και περιφερειακά δίκτυα πολλαπλών συντελεστών προτείνοντας τη δημιουργία ή την ενίσχυση μιας δυναμικής διακρατικής συνεργασίας μεταξύ των διάφορων εμπειριών επανένταξης που θρίσκονται σε εξέλιξη στις διάφορες χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Προτεραιότητα 4: Προώθηση των επενδύσεων στους ανθρώπινους πόρους

24. Οι προτάσεις θα αποσκοπούν στην προώθηση των επενδύσεων σε ανθρώπινους πόρους και στην ποιότητα της κατάρτισης (συμπεριλαμβανομένης της ανώτατης εκπαίδευσης) ως βασικούς συντελεστές οι οποίοι επιτρέπουν την επίτευξη των οικονομικών στόχων με:
- α) την προώθηση της κατάρτισης του προσωπικού των δημόσιων και τοπικών οργανισμών, ειδικά συνεταιρισμών, ή εταιριών που συμμετέχουν σε διάφορα επίπεδα στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, ειδικότερα με στόχο τη βελτίωση των προσόντων όσον αφορά τον προγραμματισμό των πόρων, τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την παροχή συμβουλών·
  - β) την προώθηση της πρόσβασης στη συνεχιζόμενη κατάρτιση (κυρίως υπό το πρίσμα της έκθεσης της Επιτροπής που αναφέρθηκε προηγουμένως) ιδιαίτερα για τους ανειδίκευτους εργαζόμενους με την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές κατάρτισης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων, παραδείγματος χάριν μέσω της ανάπτυξης μηχανισμών εναλλαγής απασχόλησης/κατάρτισης, σχεδίων ατομικής σταδιοδρομίας στα πλαίσια οργανισμών που συμμετέχουν στην κατάρτιση, συμπεριλαμβάνοντας νέους μηχανισμούς που συνδυάζουν την πληροφόρηση, την κατάρτιση και την εργασία, ή λαμβάνοντας υπόψη τις νέες σχέσεις εργασίας·
  - γ) την ανάπτυξη νέων μεθοδολογιών (συμπεριλαμβανομένης και της ανοικτής και από απόσταση μάθησης)

για την καταπολέμηση των εμποδίων στην κατάρτιση στα πλαίσια των ΜΜΕ και τη δημιουργία συμπράξεων τοπικών/περιφερειακών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων — συμπεριλαμβανομένων των πανεπιστημίων — και των εκπροσώπων των τοπικών οικονομικών συμφερόντων.

25. Η Επιτροπή θα δώσει προτεραιότητα σε προτάσεις οι οποίες, βασισμένες σε αναλύσεις των συστημάτων και των μηχανισμών στα διάφορα συμμετέχοντα κράτη, έχουν στόχο να εντοπίσουν τρόπους και μεθόδους για την ενίσχυση των επενδύσεων στον τομέα της συνεχιζόμενης κατάρτισης των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων και των καινοτόμων προσεγγίσεων στον τομέα της χρηματοδότησης της διά βίου κατάρτισης. Ιδιαίτερα, θα δοθεί προτεραιότητα σε προτάσεις που αναπτύσσουν καινοτόμες στρατηγικές και πρακτικές κατάρτισης που μπορούν να εφαρμοσθούν σε ΜΜΕ με τοπική ή κλαδική διάσταση, ιδιαίτερα όσες έχουν σχέση με τη δημιουργία ευρωπαϊκών δικτύων κέντρων προωθημένης κατάρτισης σε ζητήματα καινοτομίας και τεχνολογικής μεταφοράς σε τοπικό επίπεδο που απευθύνονται στις επιχειρήσεις αυτές συνδέοντας τα πανεπιστήμια, τους δημόσιους και ιδιωτικούς ερευνητικούς οργανισμούς καθώς και τις επαγγελματικές οργανώσεις και τους κοινωνικούς εταίρους.

Με αυτό το πνεύμα, η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή σε προτάσεις που εστιάζονται στην κατάρτιση των οικονομικών εταίρων (κυρίως των ΜΜΕ) με την έλλειψη του ενιαίου νομίματος, του ευρώ.

Η Επιτροπή θα δώσει προτεραιότητα σε προτάσεις που αποσκοπούν στην υλοποίηση θεματικών διακρατικών δικτύων συνεχιζόμενης κατάρτισης που θα επιτρέπουν συγχρόνως την ατομική βελτίωση των εργαζομένων και την παιδαγωγική εποπτεία κατά το χρόνο εργασίας.

Η Επιτροπή θα παρέχει τη στήριξή της σε προτάσεις που έχουν στόχο την δημιουργία κέντρων πόρων κατάρτισης που θα συσταθούν σε δίκτυα για την ανάπτυξη μιας ευρύτερης πρόσβασης στην κατάρτιση, κυρίως με την προσφυγή στις νέες τεχνολογίες σύμφωνα με το παράδειγμα της πρωτοβουλίας «University for Industry» («Πανεπιστήμιο για τη βιομηχανία») που προτάθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο.

26. Όσον αφορά το σύνολο των δράσεων που προτείνονται στα πλαίσια της προτεραιότητας αυτής, θα δοθεί ιδιαίτερη προτίμηση σε προτάσεις σύμπραξης στις οποίες εμπλέκονται οι κοινωνικοί εταίροι, ιδιαίτερα στα πλαίσια του κοινωνικού διαλόγου.

Η Επιτροπή θα εξετάσει τις ποιοτικές προτάσεις οι οποίες, με πρωτοβουλία των κοινωνικών εταιριών σε κοινοτικό επίπεδο, αποσκοπούν στη δημιουργία, από τους διάφορους παράγοντες, διακρατικών μηχανισμών στήριξης, ανάλυσης και παρακολούθησης της ανάπτυξης των επενδύσεων των επιχειρήσεων σε ανθρώπινους πόρους.

Προτεραιότητα 5: Γενίκευση της πρόσβασης στις γνώσεις διαμέσου εργαλείων της κοινωνίας των πληροφοριών σε μια προοπτική διά βίου κατάρτισης

27. Η Επιτροπή θα δώσει προτεραιότητα σε προτάσεις οι οποίες θα έχουν ως διπλό στόχο αφενός να αναπτύξουν τις τεχνολογίες της πληροφόρησης και της επικοινωνίας ώστε να διευρυνθεί η πρόσβαση στη διά βίου μαθητεία, και αφετέρου να ανταποκριθούν στη νέα ζήτηση προσόντων και δεξιοτήτων που συνδέονται με τις βιομηχανικές αλλαγές και την εμφάνιση της κοινωνίας των πληροφοριών. Οι προτάσεις, θα πρέπει να αποσκοπούν σε έναν από τους ακόλουθους στόχους:

- τη βοήθεια ανάπτυξης των ΜΜΕ στα πλαίσια της κοινωνίας των πληροφοριών: σχέδια επιτυχούς ενσωμάτωσης των τεχνολογιών της πληροφόρησης και της επικοινωνίας στις δραστηριότητες κατάρτισης των ΜΜΕ, σχέδια κατάρτισης για την επαγγελματική σταδιοδρομία και για τη δημιουργία περιβάλλοντος «τεχνολογιών της πληροφόρησης», ιδίως στους κόλπους των ΜΜΕ,

- την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και μεθόδων και κατάρτισης προς όφελος των ελάχιστα ειδικευμένων ατόμων,

- την κατάρτιση καθηγητών και εκπαιδευτών στη χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών και πολυμέσων στα πλαίσια της μαθησιακής διαδικασίας, με την ενσωμάτωση, μεταξύ άλλων, υλικών που πηγαίνουν από τις τεχνολογίες της πληροφόρησης και της επικοινωνίας· την κατάρτιση συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού προκειμένου να εξοικειωθούν με στις δυνατότητες που προσφέρει η χρήση των νέων τεχνολογιών· την ανάπτυξη λογισμικών που λαμβάνουν υπόψη τα διαφορετικά χαρακτηριστικά των μαθητευόμενων,

- τη βοήθεια ανάπτυξης δομών επαγγελματικών προσόντων για τους δημιουργούς εκπαιδευτικών λογισμικών λαμβάνοντας υπόψη το διαφορετικό βαθμό απαιτούμενης εμπειρογνομosύνης στη σύλληψη, ανάπτυξη και υλοποίηση των τεχνολογιών της εκπαίδευσης και της κατάρτισης καθώς και τα διαφορετικά περιβάλλοντα κατάρτισης,

- την πραγματοποίηση ερευνών και αναλύσεων του εντοπίζουν καινοτόμες μεθόδους για τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφόρησης και της επικοινωνίας στην επαγγελματική κατάρτιση, κυρίως όσον αφορά τις ανάγκες των ΜΜΕ και την απόκτηση νέων δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένης και της ανάλυσης νέων τύπων μαθητείας· οι έρευνες και αναλύσεις θα πρέπει να δίνουν μια ευρεία σύνθεση αυτών των εμπειριών, αποτιμώντας την επίδρασή τους και υποδεικνύοντας συστάσεις για ευρεία διάδοση,

- τη διάδοση μεθόδων καλής πρακτικής σχετικά με την παραγωγή, τη χρήση και τη διανομή εκπαιδευτικών υλικών και λογισμικών πολυμέσων για τη χρήση τους στην επαγγελματική κατάρτιση,

- την ανάπτυξη πρωτοβουλιών στον τομέα της δυναμικής κινητικότητας (για παράδειγμα, τηλε-εργασία και τηλε-τοποθετήσεις) καθώς και άλλες μορφές οργάνωσης της εργασίας και καινοτόμων εκπαιδευτικών λογισμικών που μπορούν να διευκολύνουν αυτή την κινητικότητα και γενικότερα, την ανάπτυξη λειτουργικών μεθόδων που συνοδεύουν και αξιολογούν λογισμικά.

X. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

28. Διαδικασία I

Κάθε συμμετέχουσα χώρα θα διοργανώσει και θα δημοσιεύσει, σε συνεργασία με την Επιτροπή, πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων για τα σχέδια τα οποία υπάγονται στις δέσμες I.1.1 («Πιλοτικά σχέδια με σκοπό την υποστήριξη της βελτίωσης των συστημάτων και μηχανισμών επαγγελματικής κατάρτισης στα κράτη μέλη»), I.1.2 («Διακρατικά προγράμματα τοποθετήσεων και ανταλλαγών»), III.1 («Βελτίωση των γλωσσικών ικανοτήτων»), III.3α («Διάδοση των καινοτομιών στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης») και III.2α («Έρευνες και αναλύσεις στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης») στα πλαίσια του προγράμματος Leonardo da Vinci (προτεραιότητες 2, 3 και 5).

Διαδικασία II

Γενική πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων της Επιτροπής για τα 15 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις χώρες ΕΖΕΣ που συμμετέχουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο καθώς και για την Ουγγαρία, τη Ρουμανία, τη Δημοκρατία της Τσεχίας και την Κύπρο στα πλαίσια της δέσμης II («Υποστήριξη της βελτίωσης των δράσεων επαγγελματικής κατάρτισης, μεταξύ άλλων, με

τη συνεργασία πανεπιστημίου-επιχείρησης, που αφορούν τις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους») και III.2α («Ερευνες και αναλύσεις στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης») του προγράμματος Leonardo da Vinci (προτεραιότητες 1 και 4).

29. Η Επιτροπή και κάθε συμμετέχουσα χώρα θα μεριμνήσουν ώστε να ασκήσουν μια συντονισμένη πολιτική πληροφόρησης, με σκοπό να διασφαλισθεί πλήρης διαφάνεια όσον αφορά την επιλογή, να εξασφαλισθεί η βέλτιστη πρόσβαση όλων των αναδόχων και να ενημερωθούν —να έχουν πρόσβαση— όλες οι ενδιαφερόμενες ομάδες.

XI. ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

30. Εγκόλλιο και έντυπα υποβολής υποψηφιότητας

Το «Εγκόλλιο» και τα «έντυπα υποβολής υποψηφιότητας» περιγράφουν τους όρους επιλεξιμότητας και τα εφαρμοζόμενα κριτήρια καθώς και τις αρχές που διέπουν τη χορήγηση της κοινοτικής χρηματοδότησης.

Τα εν λόγω έντυπα διατίθενται ύστερα από αίτηση σε όλες τις κοινοτικές γλώσσες στο τραπεζείο τεχνικής υποστήριξης το οποίο συγκροτήθηκε με σκοπό τη συνδρομή προς την Επιτροπή όσον αφορά την εφαρμογή του προγράμματος καθώς και στις εθνικές μονάδες συντονισμού (βλέπε παράρτημα I).

Το ενημερωτικό δελτίο και τα έντυπα υποβολής αιτήσεων είναι προσβάσιμα στον κεντρικό υπολογιστή «EUROPA», στο δίκτυο Internet. Ο κώδικας προσπέλασης είναι:

<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html>.

Περιεχόμενο και τρόπος παρουσίασης των προτάσεων

Οι ενδεχόμενοι συντονιστές καλούνται να τηρήσουν επακριβώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο «γενικό ενημερωτικό οδηγό» και τα «έντυπα υποβολής υποψηφιότητας» καθώς και τις προτεραιότητες που αναφέρονται παραπάνω.

Προθεσμία για την υποβολή των προτάσεων

Η προθεσμία για την υποβολή των προτάσεων (αναφορικά με όλες τις προτάσεις των δέσμεων I, II και III) είναι η **31η Μαρτίου 1998**. Η σφραγίδα του ταχυδρομείου αποτελεί απόδειξη έγκαιρης αποστολής.

Η Επιτροπή ή/και οι συμμετέχουσες χώρες δεν θα λάβουν υπόψη προτάσεις οι οποίες αποστάλθηκαν μετά την παρέλευση της ημερομηνίας αυτής.

XII. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

31. Οι προτάσεις οι οποίες υπάγονται στη διαδικασία I, δηλαδή στα πλαίσια των δέσμεων I.1.1, I.1.2, III.2α και III.3α πρέπει να αποσταλούν στη διεύθυνση της «εθνικής μονάδας συντονισμού Leonardo da Vinci» της οικείας συμμετέχουσας χώρας (1 πρωτότυπο + 1 αντίγραφο) με αντίγραφο στο «γραφείο τεχνικής υποστήριξης το οποίο συστάθηκε για να συνδράμει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την εφαρμογή του Leonardo da Vinci» (2 αντίγραφα). Οι προτάσεις αναφορικά με τη δέσμη I.1.2 πρέπει να αποσταλούν αποκλειστικά στην εθνική μονάδα συντονισμού (1 πρωτότυπο + 1 αντίγραφο), χωρίς αντίγραφο στο γραφείο τεχνικής υποστήριξης.

Οι προτάσεις οι οποίες υπάγονται στη διαδικασία II, δηλαδή οι προτάσεις που αφορούν τις δέσμες II και III.2α πρέπει να αποσταλούν (1 πρωτότυπο + 3 αντίγραφα) στην ακόλουθη διεύθυνση:

Γραφείο τεχνικής υποστήριξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το πρόγραμμα Leonardo da Vinci, Avenue de l'Astronomie/Sterrenkundelaan 9, B-1210 Bruxelles/Brussel

με δύο αντίγραφα στην «εθνική μονάδα συντονισμού Leonardo da Vinci», στην οικεία συμμετέχουσα χώρα (2 αντίγραφα).

Ανακοίνωση σχετικά με την έναρξη και τις ημερίδες επαφών και ενημέρωσης για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων 1998 του προγράμματος Leonardo da Vinci

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση XXII Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Νεότητα, θα διοργανώσει, στις 11 Δεκεμβρίου 1997, 10.00-11.30 (ώρα GMT+1), την έναρξη της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων 1998. Η έναρξη αυτή θα αναμεταδοθεί στην Ευρώπη μέσω δορυφόρου (Eutelsat II F2 στις 10 μοίρες ανατολικά — αναμεταδότης 21 συχνότητα 11 080 000 MHz — οριζόντια πόλωση — 19 MHz/volt).

Στις 19 και 20 Ιανουαρίου 1998 θα διοργανωθούν στις Βρυξέλλες ημερίδες επαφών και ενημέρωσης σχετικά με την πρόσκληση υποβολής προτάσεων 1998 του προγράμματος Leonardo da Vinci για την εφαρμογή μιας πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Οι ημερίδες αυτές προορίζονται πρωταρχικά για τους νέους αναδόχους προς αναζήτηση εταίρων προκειμένου να σχεδιάσουν καινοτόμα σχέδια επαγγελματικής κατάρτισης που να ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων 1998.

Στις ημερίδες θα λάβουν χώρα:

— ειδικοί χώροι πληροφόρησης: περίπτερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των εθνικών μονάδων συντονισμού, περίπτερο σχετικά με τη συμμετοχή των χωρών που βρίσκονται σε

προενταξιακή φάση, περίπτερο βοήθειας για την εκπόνηση των σχεδίων, πρακτικών πληροφοριών, χώροι θεματικών συναντήσεων για τη διευκόλυνση των επαφών μεταξύ των συμμετεχόντων,

— θεματικά και πρακτικά εργαστήρια σχετικά με τις προτεραιότητες της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων 1998.

Η εγγραφή και η συμμετοχή είναι δωρεάν. Ωστόσο, τα οδοιπορικά και τα έξοδα παραμονής δεν θα επιστραφούν από την Επιτροπή στους συμμετέχοντες.

Εάν επιθυμείτε να συμμετάσχετε στις ημερίδες επαφών και ενημέρωσης, παρακαλείσθε να αποστείλετε με φαξ το έντυπο εγγραφής, πλήρως συμπληρωμένο, πριν από τις **7 Ιανουαρίου 1998** στον αριθμό: (+33 1) 43 67 79 00.

Το έντυπο αυτό είναι διαθέσιμο είτε στο server Europa (<http://europa.eu.int/en/comm/dg22/leonardo.html>) είτε με αίτηση προς τις εθνικές μονάδες συντονισμού, των οποίων οι διευθύνσεις αναφέρονται στο παράρτημα I, είτε τηλεφωνικά στο (+33 1) 43 67 79 79 ή με φαξ στο (+33 1) 43 67 79 00.

Θα σας αποσταλεί ένα πλήρες πρόγραμμα των ημερίδων, καθώς και πρακτικές πληροφορίες για τη συμμετοχή σας σ' αυτές. Στην περίπτωση που η αίτησή σας δεν γίνει δεκτή λόγω περιορισμένου αριθμού θέσεων θα ενημερωθείτε σχετικά.

Για κάθε πληροφορία, μπορείτε να απευθύνεσθε στις εθνικές μονάδες συντονισμού του προγράμματος Leonardo da Vinci, των οποίων οι διευθύνσεις αναφέρονται στο παράρτημα I της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων που δημοσιεύεται στην ίδια έκδοση.

Μπορείτε επίσης να εγγραφείτε από τώρα στη βάση δεδομένων για την αναζήτηση εταιρών — που χρησιμοποιείται συχνά από τους αναδόχους — στη διεύθυνση Internet: <http://www.leonardodavinci.net/psd/>

Με αυτό τον τρόπο θα αναφέρεσθε στο ευρετήριο εκδήλωσης ενδιαφέροντος το οποίο θα διανεμηθεί σε κάθε συμμετέχοντα των ημερίδων επαφών και ενημέρωσης.

ANEXO I — BILAG I — ANHANG I — ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I — ANNEX I — ANNEXE I — ALLEGATO I — BIJLAGE I —
ANEXO I — LIITE I — BILAGA I

LEONARDO DA VINCI

Instances Nationales de Coordination (INC)

National coordination Units (NCUs)

BELGIQUE/BELGIUM

VLAAMSE GEMEENSCHAP

Vlaams Leonardo da Vinci Agentschap
Bischoffsheimlaan 27, bus 3
B-1000 Brussel
Tel: (32 2) 219 65 00
Fax: (32 2) 219 12 02
E-mail: clooten@VL-Leonardo.be
Personne à contacter/Contact person: Ms Trudi Clooten

Carl Duisberg Gesellschaft e. V. (CDG)
I 14/Leonardo da Vinci — Koordinierungsstelle
Weyerstraße 79—83
D-50676 Köln
Tel. (49 221) 20 98-365
Fax (49 221) 20 98-114
E-mail: info@k.cdg.de
Homepage adress: <http://www.cdg.de>
Personne à contacter/Contact person:
Frau Uta-M. Behnisch
Frau Monique Nijsten
Volet I.1.2.a,b,c — II.1.2.c — III.1.b — III.3.b

COMMUNAUTÉ FRANÇAISE

Cellule FSE
WTC — Tour 1, 14e étage
Boulevard E. Jacqmain 162, Bte 16
B-1000 Bruxelles
Tel: (32 2) 207 75 38
Fax: (32 2) 203 03 45
E-mail: leonardo@mail.interpac.be
Personne à contacter/Contact person: Mr G. De Smet
Volet III.2.a: Mr Denis Grard
Tel: (32 2) 207 75 38

Zentralstelle für Arbeitsvermittlung (ZAV)
Auslandsabteilung
Feuerbachstraße 42—46
D-60325 Frankfurt/Main
Tel. (49 69) 71 11-320
Fax (49 69) 71 11-683
Personne à contacter/Contact person: Frau Birgit Kowalewski
Volet I.1.2.b

COMMUNAUTÉ GERMANOPHONE

Ministerium der deutschsprachigen Gemeinschaft
Gospertstraße 1—5
B-4700 Eupen
Tel: (32 87) 55 38 78
Fax: (32 87) 55 77 16
Personne à contacter/Contact person: Mr Edgar Hungs

Arbeitsgemeinschaft industrieller Forschungsvereinigungen
«Otto von Guericke» e. V. (AiF)
Leonardo da Vinci Industriekontakt
Tschaikowskistraße 49
D-13156 Berlin
Tel. (49 30) 48 16 33
Fax (49 30) 48 16 34 01
Personne à contacter/Contact person: Herrn Holger Huhn
Volet II.1.1.c, II.1.2.a,b

DANEMARK/DENMARK

ACIU
Hesseløgade 16
DK-2100 Copenhagen Ø
Tel: (45 39) 27 19 22
Fax: (45 39) 27 22 17
E-mail: aciu-dk@inet.uni-c.dk
Personne à contacter/Contact person: Mr B. Dylander

Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD)
Kennedyallee 50
D-53175 Bonn
Tel. (49 228) 882-257
Fax (49 228) 882-444
E-mail: trenn@daad.de
Personne à contacter/Contact person: Frau Steinmann
Volet II.1.1.c — II.1.2.a,b

ALLEMAGNE/GERMANY

Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB)
Nationale Koordinierungsstelle Leonardo da Vinci
Fehrbelliner Platz 3
D-10707 Berlin
Tel. (49 30) 86 43 23 35
Fax (49 30) 86 43 26 37
E-mail: leonardo@bibb.de
Personne à contacter/Contact person: Herrn Bent Paulsen
Volet I.1.1.a,b,d,e — II.1.1.a,b,d — II.2.a,b — III.3.a

Universität des Saarlandes
NATALI
Im Stadtwald, Gebäude 15 — Raum 205
D-66123 Saarbrücken
Tel. (49 681) 302-36 14/15
Fax (49 681) 302-36 11
E-mail: natali@rz.uni-sb.de
Personne à contacter/Contact person:
Frau Andrea Wille
Frau Betina Lang
Volet III.1.a

Bundesanstalt für Arbeit (BA)
Regensburger Straße 104
D-90327 Nürnberg
Tel. (49 911) 179-28 80
Fax (49 911) 179-14 83
E-mail: BA.Nuernberg.EurlKom@t-online.de
Personne à contacter/Contact person:
Herrn Wilfried Muswieck
Volet I.1.1.c

GRECE/GREECE

National Labour Institute
6-8 Kosti Palama and Galatsiou Street
GR-11141 Athens
Tel: (30 1) 21 11 906/7
Fax: (30 1) 22 85 122
E-mail: nli@itel.gr
Personne à contacter/Contact person: Mrs Chara Gontzou

ESPAGNE/SPAIN

Tecnologia y Gestión de la Innovación, SA (TGI)
Direccion: c/ Velazquez, 134 bis
E-28006 Madrid
Tel: (34 1) 396 48 28
Fax: (34 1) 396 48 65
E-mail: Mnunez@tgi.es
Personne à contacter/Contact person:
Mr Manuel Nuñez Garcia

FRANCE

Agence Leonardo da Vinci c/o ACFCI
Assemblée des chambres françaises de commerce et d'industrie
48, rue la Pérouse
F-75016 Paris
Tel: (33 1) 40 69 37 35
Fax: (33 1) 44 17 95 68
E-mail: Leonardo@acfci.cci.fr
Personne à contacter/Contact person: Ms Brigitte Le Boniec
(Établissements d'enseignement supérieur, réseaux consulaires, entreprises, organismes de formation)

Agence Leonardo da Vinci c/o ANPE
Agence nationale pour l'emploi, Direction Générale
4, rue Galilée
F-93198 Noisy-le-Grand Cedex
Tel: (33 1) 49 31 74 70
Fax: (33 1) 43 05 57 72
Personne à contacter/Contact person: Mr Laurent Mater
(Organismes concernés par la formation et le placement des jeunes travailleurs et demandeurs d'emploi)

Agence Leonardo da Vinci c/o CEFAR
Centre d'études de formation, d'animation et de recherche
4, rue Quentin Bauchart
F-75008 Paris
Tel: (33 1) 53 67 72 32
Fax: (33 1) 40 70 97 08
E-mail: itrimaille@cnpf.fr
Personne à contacter/Contact person: Ms Isabelle Trimaille
(Branches professionnelles, partenaires sociaux, organismes de financement de la formation, entreprises, organismes de formation)

Agence Leonardo da Vinci Éducation c/o CNOUS
Centre national des œuvres universitaires et scolaires
8, rue Jean Calvin
F-75231 Paris Cedex 05
Tel: (33 1) 40 79 91 49
Fax: (33 1) 45 35 72 48
E-mail: leonardo@ac-idf.jussieu.fr
Personne à contacter/Contact person:
Ms Claudine Boudre-Millot
(Établissements sous tutelle du Ministère de l'éducation nationale, de la recherche et de la technologie et du Ministère de l'agriculture, centres de formation des apprentis, établissements spécialisés)

Agence Leonardo da Vinci c/o RACINE
Réseau d'appui et de capitalisation des innovations européennes
73-77 rue Pascal
F-75013 Paris
Tel: (33 1) 44 08 65 10
Fax: (33 1) 44 08 65 11
E-mail: info@racine.asso.fr
Personne à contacter/Contact person:
Mrs Marie-Paule Montay
Mrs Fabienne Beaumelou
(Enquêtes, analyses)

IRELAND/IRLANDE

Leargas, the Exchange Bureau
Avoca House
189/193 Parnell Street
IRL-Dublin 1
Tel: (353 1) 873 14 11
Fax: (353 1) 873 13 16
E-mail: Ronan.Ivory@Leargas.Team400.ie
Personne à contacter/Contact person: Mrs Elizabeth Watters

ITALIE/ITALY

ISFOL
Istanza nazionale di coordinamento
Via G. B. Morgagni 30/e
I-00161 Roma
Tel: (39 6) 44 59 01 (standard)
Tel: (39 6) 44 59 04 90 (direct)
Fax: (39 6) 44 59 04 75
E-mail: isfol.project@iol.it ou isfol.rozera@iol.it
Personne à contacter/Contact person: D.ssa Marina Rozera

LUXEMBOURG/LUXEMBURG

Ministère de l'éducation nationale et de la formation professionnelle
29, rue Aldringen
L-2926 Luxembourg
Tel: (352) 478 52 34
Fax: (352) 47 41 16
E-mail: lenert@men.lu
Personne à contacter/Contact person:
M. Carlo Welfring
M. Jerry Lenert
(Coordinateur national et responsable du suivi des enquêtes, analyses et statistiques dans le domaine de la formation professionnelle — volet III.2)

Foprogest asbl
23, rue Aldringen, BP 141
L-2011 Luxembourg
Tel: (352) 22 02 68
Fax: (352) 22 02 69
E-mail: sybille.beaufils@ci.educ.lu
Personne à contacter/Contact person:
Mme Nadine Schintgen (Volets I, III.3.a)
Mme Sybille Beaufils (Volet II)
(Projets pilotes et programmes de placements/échanges du volet I: sauf information et orientation professionnelle. Projets pilotes du volet II et III.3.a: sauf innovations en formation professionnelle et coopération université/entreprise)

Administration de l'emploi — CNR
10, rue Bender BP 2208
L-1022 Luxembourg
Tel: (352) 478 53 00
Fax: (352) 40 61 39
E-mail:
Personne à contacter/Contact person: M. N. Ewen
(Projets pilotes du volet I dans le domaine de l'information et de l'orientation professionnelle)

CPOS
280, route de Longwy
L-1940 Luxembourg
Tel: (352) 45 64 64-615
Fax: (352) 45 45 44
E-mail:
Personne à contacter/Contact person: M. R. Goffin
(Projets pilotes du volet I dans le domaine de l'information et de l'orientation professionnelle)

Luxinnovation
7, rue Alcide De Gasperi
L-1615 Luxembourg
Tel: (352) 43 62 63-1
Fax: (352) 43 23 28 ou 43 83 26
E-mail: beatrice.abondio@sitel.lu
Personne à contacter/Contact person: Mme Béatrice Abondio
(Volets II.1.1, II.1.2 et III.3.a)

Agence Socrates
Ministère de l'éducation nationale et de la formation professionnelle
29, rue Aldringen
L-2926 Luxembourg
Tel: (352) 478 51 83
Fax: (352) 478 51 37
Personne à contacter/Contact person: M. G. Dondelinger
(Volet III.1)

PAYS-BAS/NETHERLANDS

Cinop
Pettelaarpark 1
NL-5216 PP s'Hertogenbosch
Tel: (31 73) 68 00 762
Fax: (31 73) 61 23 425
E-mail: leonardo@cinop.nl
Internet <http://www.cinop.nl>
Personne à contacter/Contact person:
European procedures: Mr Jos Tilkin, E-mail: jtilkin@cinop.nl
National procedures: Mrs Luusi Hendriks,
Tel +31 73 68 00 762;
E-mail: lhendriks@cinop.nl
Mr Martin Jacobs, E-mail: mjacobs@cinop.nl
Mrs Janie Roemeling, E-mail: jroemeling@cinop.nl

Nuffic
(University/undertaking cooperation)
Kortenaerkade, 11 (PO Box 29777)
NL-2502 LT Den Haag
Tel: (31 70) 42 60 260
Fax: (31 70) 42 60 259
E-mail: wichmann@nufficcs.nl
Internet <http://www.nufficcs.nl>
Personne à contacter/Contact person: Mr Harry Wichmann

SUSP

Transnationale programma's voor stages voor werkende jongeren
Duinweg 5 (PO Box 97)
NL-1860 AB Bergen N.H.
Tel: (31 72) 589 61 44
Fax: (31 72) 589 40 08
E-mail: leonardo@uitwisseling.nl
Personne à contacter/Contact person: Mr. L. Van der Hoeven
(Volet I.1.2.b)

AUTRICHE/AUSTRIA

Büro für Europäische Bildungskooperation
Leonardo da Vinci — Büro
Schreyvogelgasse 2
A-1010 Wien
Tel: (43 1) 534 08 41
Fax: (43 1) 534 08 30
E-mail: brandstaetter.leo@beb.ac.at
roithinger.leo@beb.ac.at
Personne à contacter/Contact person: Mr. R. Brandstätter
(Strand III.2.a: M. Ludwig Roithinger)

PORTUGAL

Instance National de Coordination
Rua Jacinta Marto, n° 8, 2º Frente
P-1150 Lisboa
Tel: (351 1) 356 18 40
Fax: (351 1) 352 17 91
E-mail: leonardo.inc@mail.telepac.pt
Personne à contacter/Contact person:
Mr Porfirio Simões de Carvalho e Silva

SUOMI/FINLAND

Finnish Leonardo da Vinci Centre
National Board of Education
Hakaniemenkatu 2
FIN-00530 Helsinki
Tel: (358 9) 774 772 17
Fax: (358 9) 774 772 13
E-mail: mikko.nupponen@oph.fi
Personne à contacter/Contact person: Mr. Mikko Nupponen

CIMO

(Centre for International Mobility)
Hakaniemenkatu 2 (PO Box 343)
FIN-00531 Helsinki
Tel: (358 9) 77 47 70 33
Fax: (358 9) 77 47 70 64
E-mail: nina.eskola@cimo.fi
Personne à contacter/Contact person: Ms N. Eskola
(for Strand I.1.2)

SUEDE/SWEDEN

Svenska EU Programkontoret
 Utbildning och kompetensutveckling
 Kungsgatan 8, 3e v.
 S-103 96 Stockholm
 Tel: (46 8) 453 72 00
 Fax: (46 8) 453 72 01
 E-mail: boo.sjogren@eupro.se
 christina.hasselberg@eupro.se
 E-mail: peter.mossfeldt@eupro.se
 monica.emanuelsson@eupro.se
 Personne à contacter/Contact person:
 Boo Sjögren, Direktör, tel. (46 8) 453 72 11
 Monica Robin Svensson, Biträdande direktör,
 tel. (46 8) 453 72 12
 Ms Christina Hasselberg, tel. (46 8) 453 72 18
 (Training within school)
 Mr Peter Mossfeldt, tel. (46 8) 453 72 39
 (Training within working life, Strand III.2.a)

ROYAUME-UNI/UNITED KINGDOM*Heads of the NCU:*

Mr Gordon Pursglove
 Department for Education and Employment
 EC Education and Training Division
 Room E605
 Moorfoot
 UK-Sheffield S1 4PQ
 Tel: (44 114) 259 35 15
 Fax: (44 114) 259 41 03
 E-mail: eurotrain.ed@gtnet.gov.uk

Mrs Judith Grant
 EC Education and Training Division
 Department for Education and Employment
 Caxton House, Room 434
 6-12 Tothill Street
 UK-London SW1H 9NA
 Tel: (44 171) 273 53 97
 Fax: (44 171) 273 51 95/54 75
 E-mail: jgrant.dfee.ch@gtnet.gov.uk

Central Bureau for Educational Visits and Exchanges
 The British Council
 10, Spring Gardens
 UK-London SW1A 2BN
 Tel: (44 171) 389 43 89 45 09
 Fax: (44 171) 389 44 26

E-mail: leonardo@centralbureau.org.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mrs Ann Kinsella
 (For Strands I.1.1.a, I.1.2.a, I.1.2.b, I.1.2.c, III.1.a, III.1.b,
 III.3.a)

Centre for Training Policy Studies
 The University of Sheffield
 5 Palmerston Road
 UK-Sheffield S10 2TE
 Tel: (44 114) 222 13 80/1/2
 Fax: (44 114) 275 56 82
 E-mail: leonardo@sheffield.ac.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr Philip Edmeades
 (For Strands I.1.1.b, I.1.1.d, I.1.1.e, II.1.1.a, II.1.1.b, II.1.1.d,
 II.1.2.c)

Department of Education and Employment
 Higher Education and Employment Division
 Room E 530
 Moorfoot
 UK-Sheffield S1 4PQ
 Tel: (44 114) 259 45 02
 Fax: (44 114) 259 38 05
 E-mail: heed.dfee.mf@gtnet.gov.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr Dave Saunders
 (For Strands II.1.1.c, II.1.2.a, II.1.2.b)

Department for Education and Employment
 EC Education and Training Division
 Level 4, Caxton House
 6-12 Tothill Street
 UK-London SW1H 9NA
 Tel: (44 171) 273 56 60
 Fax: (44 171) 273 51 95/54 75
 E-mail: jgoodwin.uk.leonardo@gtnet.gov.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr John Goodwin
 (For Strand I.1.1.c)

Department for Education and Employment
 EC Education and Training Division
 Room E6B
 Moorfoot
 UK-Sheffield S1 4PQ
 Tel: (44 114) 259 48 19
 Fax: (44 114) 259 41 03
 E-mail: eurotrain.ed@gtnet.gov.uk
 Personne à contacter/Contact person: Mr David Oatley
 (For Strand III.2.a, III.2.b)

Pays de l'Espace Economique Européen

Countries of the European Economic Area

ISLANDE/ICELAND

Leonardo da Vinci NCU
Research Liaison Office
University of Iceland
Dunhaga 5

IS-107 Reykjavik
Tel: (354) 525 49 00
Fax: (354) 525 49 05

E-mail: rthj@rthj.hi.is

Personne à contacter/Contact person: Mr A. H. Inghórhsson

Tel: (41 75) 237 62 03

Fax: (41 75) 237 62 64

E-mail: dgunz@lis.li

Personne à contacter/Contact person: Mr Dieter Gunz

NORVÈGE/NORWAY

Leonardo da Vinci i Norge (NCU)

Teknologisk Institutt (TI)

Akersveien, 24c

POB 2608 St. Hanshaugen

N-0131 Oslo

Tel: (47 22) 86 50 00

Fax: (47 22) 20 18 01

E-mail: krir@teknologisk.no

Personne à contacter/Contact person: Mr Rolf Kristiansen

LIECHTENSTEIN

Leonardo da Vinci — Büro
Fachhochschule Liechtenstein
Marianumstraße 45
FL-9490 Vaduz

Pays pré-adhesion

HONGRIE/HUNGARY

Mrs Edit Gyül Vészi-Pataki (Contact person)

National Institute of Vocational Training

Berzsenyi u. 6

H-1087 Budapest

Tel (36 1) 210 10 65

Fax (36 1) 210 10 63 or 36 1 333 93 61

E-mail: leonardo@nive.hu

Str. G-ral Berthelot 30, Sec. 1

RO-70738 Bucharest

Tel (401) 615 00 01

Fax (401) 312 48 77

M. Sorin Ionescu (Head of the NCU)

Ministry of Education

Leonardo da Vinci National Coordination Unit

Splaiul Independentei 314 Et. 5

Rectorat U.P.B.

RO-70738 Bucharest 6

Tel (401) 410 37 57

Fax (401) 410 32 13

E-mail: pas d'adresse e-mail

REPUBLIQUE TCHEQUE/CZECH REPUBLIC

Dr. Miroslava Kopicová (Director)

Czech National Coordination Unit

Václavské náměstí 43

CZ-110 00 Praha 1

Tel (42 02) 24 21 51 78

Fax (42 02) 24 21 45 33

E-mail: marcins@leonardo.nvf.cz

CHYPRE/CYPRUS

Mr P. C. Koutouroussis (Contact person)

Director General

Industrial Training Authority of Cyprus

2, Anavissou street Strovolos

PQ Box 5431

CY-Nicosia

Tel (357) 2 31 22 33

Fax (357) 2 49 69 49

E-mail: hrdauth@cytanet.com.cy

M. Marcin Stryjecki (Contact person)

Czech National Coordination Unit

Václavské náměstí 43

CZ-110 00 Praha 1

Tel (42 02) 24 21 51 78

Fax (42 02) 24 21 45 33

E-mail: marcins@leonardo.nvf.cz

ROUMANIE/RUMANIA

M. Alexandru Mihailescu (Contact person)

Mrs Gabriela Sabău (Contact person)

Ministry of Education

Permanent Secretary

Ministry of Labour and Social Insurance

Byron Avenue 7

CY-Nicosia

Fax (357) 2 45 09 93

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΟΡΟΙ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΟΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΕΝΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΠΛΗΡΩΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Νομική βάση: η παράγραφος 3 του παραρτήματος Ι των αποφάσεων του Συμβουλίου Σύνδεσης σχετικά με την έγκριση των όρων και των συνθηκών συμμετοχής της Δημοκρατίας της Τσεχίας, της Ουγγαρίας, της Ρουμανίας και του άρθρου 4 της απόφασης σχετικά με την Κύπρο ορίζουν ότι:

«Για τη διασφάλιση της κοινοτικής διάστασης των προγραμμάτων, στα διακρατικά σχέδια και δράσεις που υποβάλλονται από τη Δημοκρατία της Τσεχίας, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία και την Κύπρο πρέπει να συμμετέχει ένας ελάχιστος αριθμός εταίρων από τα κράτη μέλη της Κοινότητας».

«Τα σχέδια και οι δράσεις που εφαρμόζονται αποκλειστικά από τη Δημοκρατία της Τσεχίας, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία και την Κύπρο και από κράτη της ΕΖΕΣ και του ΕΟΧ ή από τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων οι οποίες έχουν συνάψει σύμφωνο σύνδεσης με την Κοινότητα, και στις οποίες επιτρέπεται η συμμετοχή στα προγράμματα, δεν απολαμβάνουν τη χρηματοδότηση της Κοινότητας».

Κανόνας επιλεξιμότητας: Κατά συνέπεια, και κατά γενικό κανόνα, στα πιλοτικά σχέδια και στις έρευνες και αναλύσεις πρέπει να συμμετέχουν εταίροι από τρεις τουλάχιστον χώρες, και μεταξύ αυτών μία τουλάχιστον χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να είναι επιλέξιμο. Ωστόσο, θα δοθεί προτεραιότητα σε διακρατικά σχέδια των οποίων η σύμπραξη αποτελείται κατά το ήμισυ τουλάχιστον από οργανισμούς που προέρχονται από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρέπει να εφαρμοσθεί ο γενικός όρος για την υποβολή προτάσεων ο οποίος ορίζει ότι ένα σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους εταίρους από τρεις τουλάχιστον χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, με εξαίρεση ωστόσο για τις τοποθετήσεις και ανταλλαγές της δέσμης Ι (μέτρο Ι.1.2) και τα μέτρα ΙΙΙ. 1 για τα οποία η σύμπραξη μπορεί να περιορίζεται σε δύο χώρες.

Οι οργανισμοί των χωρών που βρίσκονται σε διαδικασία προένταξης και συμμετέχουν στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν πλήρως στα πιλοτικά σχέδια και στις τοποθετήσεις και ανταλλαγές ως συμβαλλόμενοι/ανάδοχοι, ως συντονιστές ή εταίροι.

Μη επιλέξιμη συμμετοχή: ένα σχέδιο που δεν περιλαμβάνει παρά μόνο οργανισμούς από τις χώρες που βρίσκονται σε διαδικασία προένταξης και τις χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ (Ισλανδία, Νορβηγία και Λίχτενσταϊν) δεν είναι επιλέξιμο. Επίσης, ένα σχέδιο που περιλαμβάνει μόνο οργανισμούς από τις χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ δεν είναι επιλέξιμο.

Παραδείγματα:

	Επιλέξιμες συμπράξεις		Μη επιλέξιμες συμπράξεις	
Πιλοτικά σχέδια, όλες οι δέσμες	CY, D, CZ, N		ISL, CZ, HU, FL	
Τοποθετήσεις & ανταλλαγές, δέσμες ΙΙ και ΙΙΙ	HU, FIN, RO		RO, CY, CZ	
Έρευνες και αναλύσεις	F, CY (μόνο μέτρο ΙΙΙ.1.α)		N, FL, ISL	
	Χώρες προέλευσης	Χώρες προορισμού	Χώρες προέλευσης	Χώρες προορισμού
Τοποθετήσεις & ανταλλαγές δέσμη Ι	CZ	D	CZ	ISL
	HU	UK, ISL	HU	CZ
	RO	E, HU	RO	N, CZ
	D	CZ	N	CY
	F	HU, N	ISL	RO, N
	IT	CY, E	CZ	RO, ISL
	N	RO, IRL	RO	HU
	CZ	HU, D		

Αποτελέσματα των δημοπρασιών (κοινοτική επισιτιστική βοήθεια)

(97/C 372/13)

σε εφαρμογή του άρθρου 9 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2200/87 της Επιτροπής, της 8ης Ιουλίου 1987, για τις γενικές διατάξεις της συγκέντρωσης στην Κοινότητα των προϊόντων που χορηγούνται ως κοινοτική επισιτιστική βοήθεια

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 204 της 25ης Ιουλίου 1987, σ. 1)

(24 Νοεμβρίου και 2 Δεκεμβρίου 1997)

Κανονισμός αριθ./Από- φαση	Παρ- τίδα	Δράση αριθ.	Δικαιούχος/ Προορισμός	Προϊόν	Ποσότητα (τόνοι)	Στάδιο παρα- δοσης	Υπερθεματιστής	Τιμή δημο- πρασίας (Ecu/τόνο)
2222/97	A	456 + 457/96	Euroaid/...	LEPv	120	EMB	DMK — Hamburg (D)	1 496,00
2232/97	A B	458/96 447/96	Euroaid/Ισημερινός WFP/Μαλάουι	HSOJA HCOLZ	120 61	EMB DEST	Cebag — Antwerpen (B) Mutual Aid — Antwerpen (B)	766,84 1 125,62
2271/97	A	492 + 493 + 504/96	Euroaid/...	LEPv	150	EMB	DMK — Hamburg (D)	1 514,00
2272/97	A B Γ	496 + 497 + 505/96 471/96 64-66/97	Euroaid/... Euroaid/Ισημερινός CICR/...	SUB SUB SUB	126 306 220	EMB EMB DEST	Zuckerhandelsunion — Berlin (D) Mutual Aid — Antwerpen (B) Mutual Aid — Antwerpen (B)	322,50 321,58 552,32
2281/97	A B	494 + 495/96 56-59/97	Euroaid/Μαδαγασκάρη CICR/...	HCOLZ HCOLZ	105 262	EMB DEST	Cebag — Antwerpen (B) Mutual Aid — Antwerpen (B)	793,66 978,80
2282/97	A B Γ Δ E ΣΤ	468/96 498 + 499/96 489-491/96 60-62/97 63/97 500/96	Euroaid/Μαδαγασκάρη Euroaid/Μαδαγασκάρη Euroaid/... CICR/... CICR/Γεωργία WFP/Υεμένη	CBR/M/L FHAF FBLT FBLT FMAI DUR	1 080 60 240 645 90 8 137	EMB EMB EMB DEST DEST DEB	Eurico Italia — Vercelli (I) Produkten Transit Handelsges. — Elmshorn (D) UBEMI — Antwerpen (B) Grandi Molini — Rovigo (I) Grandi Molini — Rovigo (I) Cie. Cont. France — Labege Cedex (F)	223,98 362,75 192,95 336,25 319,15 279,94

BLT: Μαλακό σιτάρι
FBLT: Αλεύρι μαλακού σιταριού
CBL: Μακρόκοκκο λευκασμένο ρύζι
CBM: Μεσόσπερμο λευκασμένο ρύζι
CBR: Στρογγυλό λευκασμένο ρύζι
BRI: Θραύσματα ρυζιού
FHAF: Νιφάδες βρώμης
PROF: Λιωμένο τυρί
WSB: Μείγμα σίτου-σόγιας
SUB: Ζάχαρη
ORG: Κριθή
SOR: Σόργο
DUR: Σκληρό σιτάρι
GDUR: Πλιγούρι σκληρού σίτου
MAI: Καλαμπούκι
FMAI: Αλεύρι καλαμποκού
B: Βούτυρο

GMAI: Πλιγούρι καλαμποκού
SMAI: Σιμιγδάλια καλαμποκού
LENP: Πλήρες γάλα σε σκόνη
LDEP: Γάλα ημιαποκυρωμένο σε σκόνη
LEP: Αποκυρωμένο γάλα σε σκόνη
LEPv: Αποκυρωμένο γάλα σε σκόνη διταμινούχο
CT: Τοματοπολιτός
CM: Κονσέρβες σκόμβρων
BISC: Μπισκότα υψηλής περιεκτικότητας σε πρωτεΐνες
BO: Βουτυρέλαιο
HOLI: Ελαιόλαδα
HCOLZ: Ραφινρισμένο κρεμώδαιο
HPALM: Ημιεξυγενισμένο φοινικέλαιο
HSOJA: Εξυγενισμένο σογιέλαιο
HTOUR: Εξυγενισμένο ηλιέλαιο

BPJ: Βοδινό κρέας στο φυσικό του ζωμό
CB: Κορν Μπιφ
COR: Κορινθιακή σταφίδα
BABYF: Babyfood
LHE: Γάλα υψηλής περιεκτικότητας σε θερμίδες
Lsub1: Υποκατάστατα γάλακτος για νεογνά (1η ηλικία)
Lsub2: Υποκατάστατα γάλακτος για νεογνά (2η ηλικία)
PAL: Ζυμαρικά εν γένει
PISUM: Πίσα
FEQ: Φούλια (Vicia Faba Equina)
FABA: Κουκιά (Vicia Faba Major)
SAR: Σαρδέλες
DEB: Παράδοση στο λιμάνι εκφόρτωσης — εκφορτωμένο
DEN: Παράδοση στο λιμάνι φόρτωσης — μη εκφορτωμένο
EMB: Παράδοση στο λιμάνι φόρτωσης
DEST: Παράδοση στον τόπο του τελικού προορισμού